Z á p i s

z pracovní porady krajských úřadů, magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hlavního města Prahy, konané ve dnech 26. – 27. září 2019 ve vzdělávacím zařízení IVS v Benešově

Přítomni:

- zástupci krajských úřadů, magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hlavního města Prahy - dle prezenčních listin
- za Ministerstvo vnitra - JUDr. Václav Henych, Mgr. Petr Šťastný, Mgr. Kateřina Uhrová, JUDr. Jana Hálová, JUDr. Jitka Morávková, Mgr. Ivana Beránková, Mgr. Bc. Eva Nejedlá, Bc. Pavlína Bartáková

Ministerstvo vnitra se v zápise snaží respektovat strukturu zápisu dohodnutou s krajskými úřady při předchozí poradě, tedy ve formě – zjednodušené znění dotazu/stručná odpověď/dotaz v plném znění/odůvodnění odpovědi. V některých případech však takový postup není, vzhledem k charakteru otázky, možný nebo není účelný.

Obsah:

I. MATRIKA

Č.	Název otázky	Str.
1.	Předkládání českých matričních dokladů vydaných před účinností zákona č. 301/2000 Sb. na tiskopise pro použití v cizině českým úřadům	3
2.	Vyplnění údaje, který není součástí vydaného matričního dokladu (oddacího listu, vysvědčení o právní způsobilosti)	3
3.	Uvedení místa matriční události ve vícejazyčném formuláři (místo narození, místo uzavření manželství a místo úmrtí)	5
4.	Zápis otce dítěte do matriky narození – chybně uveden stav matky (svobodná x vdaná)	5
5.	Ověření podpisových vzorů matrikářů zapisujících do matričních knih – příloha č. 4 vyhlášky č. 207/2001 Sb.	7
6.	Doručování rodného listu dítěte, umístěného do babyboxu	7
7.	Vícejazyčný formulář – využití formuláře jako náhrady překladu matričního dokladu soudním tlumočníkem	8
8.	Vícejazyčné standardní formuláře vydávané dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/1191 ze dne 6. července 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012	9
9.	Vydávání rodných listů rodičům stejného pohlaví	10
10.	Uvádění místa matriční události ve vícejazyčném standardním formuláři, přikládaném na žádost v rámci zjednodušení jiných formalit týkajících se překladů	12
11.	Přijímání cizozemských matričních dokladů v elektronické podobě k provádění matričních zápisů, dodatečných záznamů změn a oprav	12

	a jejich založení do příslušné sbírky listin	
12.	Oznamovací povinnost v rámci výměny matrik do členských států EU	15
13.	Index českých exonym – využití v matriční praxi	17

II. JMÉNO A PŘÍJMENÍ

1.	Připojovaná příjmení	18
2.	Určení jména dítěte matkou, jejíž svéprávnost je omezena	19
3.	Podoba příjmení vietnamské státní občanky	21
4.	Vedení jmena příjmení v matričních knihách a v CIS	21
5.	Příjmení připojované v souvislosti s uzavřením manželství	22
6.	Jména žijících sourozenců	23
7.	Jméno/jména a příjmení uvedená na Listině o nabytí státního občanství	24
8.	Postup matričních úřadů při zápisu pravomocného rozhodnutí o změně příjmení na příjmení, které je příjmením rodným a žádosti o užívání tohoto příjmení v mužském tvaru rozvedené ženy do knihy manželství a knihy narození včetně následného vydání matričních dokladů a splnění oznamovacích povinností prostřednictvím aplikace Czech POINT	25
9.	Užívání rodného příjmení rozvedené ženy v mužském tvaru	28
10.	Příjmení dítěte svěřeného do pěstounské nebo poručnické péče (kompenteční spor)	32
11.	Rozhodování soudů mimo pravomoc	32
12.	Změna příjmení nezletilého na základě žádosti pěstounů	34

III. URČOVÁNÍ OTCOVSTVÍ

1.	Určení otcovství před soudem – dohoda o příjmení dítěte	36
2.	Určení otcovství k dítěti již narozenému, jehož otec není znám a jehož matka uzavřela manželství (vztah § 19 odst. 2 zákona o matrikách a § 860 odst. 1 a § 862 odst. 2 občanského zákoníku)	36
3.	Zápis otce dítěte do matriky narození – dítě narozené v cizině	37

IV. MANŽELSTVÍ

1.	Neexistence manželství	39
2.	Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství vydané cizím státem	39

V. OVĚŘOVÁNÍ

1.	Zkouška úředníka	41

VI. STÁTNÍ OBČANSTVÍ 43

I. MATRIKA

1. *Předkládání českých matričních dokladů vydaných před účinností z. č. 301/2000 Sb. na tiskopise pro použití v cizině českým úřadům*

Dotaz: *Je možné k řízení před českými úřady předkládat české matriční doklady vydané před účinností zákona č. 301/2000 Sb. na tiskopise pro použití v cizině?*

KÚ HK

Odpověď: Ano.

Odůvodnění odpovědi:

Matriční doklady

a) vyhotovené orgány příslušnými k jejich vydání podle předpisů platných k 31. prosinci 1949 (rodný, případně rodný a křestní, popřípadě křestní a rodný, nebo oddací, anebo úmrtní list), nebo

b) vyhotovené podle právních předpisů platných k počátku účinnosti tohoto zákona (rodný, oddací, nebo úmrtní list),

zůstávají i nadále v platnosti a mají charakter veřejných listin, pokud nedošlo ke změně skutečností v nich uvedených.[1]

Z uvedeného vyplývá, že matriční doklad pro použití v cizině je i nadále platným dokladem o narození, manželství a úmrtí, pokud nedošlo ke změně skutečností v nich uvedených. Obsahoval však méně údajů, než matriční doklad pro použití v tuzemsku. S ohledem na ustanovení § 81a zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o matrikách“), je ovšem možné potřebné údaje ověřit/doplnit jiným způsobem.
Podle našeho názoru tak není možné matriční doklad pro použití v cizině v řízení před matričními úřady odmítnout.

2. *Vyplnění údaje, který není součástí vydaného matričního dokladu (oddacího listu, vysvědčení o právní způsobilosti)*

Stručný dotaz: *Lze do vícejazyčných formulářů vpisovat i jiné údaje, než jsou uvedeny v matričním dokladu, ke kterému se přikládají?*

Stručná odpověď: Ne.

[1] § 91 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Dotaz v plném znění:

Od 16. 2. 2019 postupují matriční úřady v České republice v souladu s Nařízením EP a Rady EU 2016/1191. K matričním dokladům a vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo ke vstupu do registrovaného partnerství vydávají matriční úřady vícejazyčné formuláře, a to prostřednictvím Portálu evropské justice.

Z praxe vyplývá, že matrikář vyplňuje do vícejazyčného formuláře navíc také údaje, které vystavený matriční doklad neobsahuje. Např. u manželství formulář vyžaduje vyplnit údaj o pohlaví snoubenců, který ovšem není součástí vydaného dokladu – oddacího listu. Obdobně je tomu také u vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo vstupu do partnerství. Matriční úřady se dotazují, zda je v pořádku, že do vícejazyčného formuláře tyto údaje vyplňují.

Máme za to, že ano, neboť např. údaj o pohlaví si matrikář může ověřit např. v informačním systému evidence obyvatel, pokud jsou údaje o občanovi v něm uvedené, nebo např. ve vedené knize narození atp.

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:

Je třeba si uvědomit, že jediným účelem vícejazyčných standardních formulářů (dále jen „formulář“) je *usnadnění překladu* veřejných listin, k nimž jsou přikládány /viz 18. bod odůvodnění k Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1191 ze dne 6. července 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012 (dále jen „nařízení EU“). To potvrzuje i čl. 1 odst. 2 nařízení EU, který uvádí, že se formuláře zavádějí jako *pomůcka pro překlad*. Jejich účelem tedy není standardizace obsahu veřejných listin vydávaných členskými státy. V případě, že je vyhotovován úřední překlad k českému matričnímu dokladu, též do něj nebude vpisován údaj, který není součástí matričního dokladu, i když bude tento překlad užíván ve státě, který tento údaj ve svých matričních dokladech má a tento údaj je překladateli hodnověrně znám.
Podle 23. bodu odůvodnění nařízení EU by formuláře zavedené nařízením EU měly odrážet obsah veřejných listin, k nimž jsou přiloženy.

Vzhledem k uvedenému doplňování formulářů o údaje, které nejsou v matričních dokladech, nemá oporu v nařízení EU.

Konkrétně např. údaj o pohlaví není uveden na oddacím listu, ani vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do registrovaného partnerství, když manželství mohou uzavřít pouze muž a žena a registrované partnerství pouze 2 osoby téhož pohlaví. Tento údaj se tedy do formuláře doplňovat nebude.

3. ***Uvedení místa matriční události ve vícejazyčném formuláři (místo narození, místo uzavření manželství a místo úmrtí)***

Stručný dotaz: *V jakém formátu se uvádí na vícejazyčném formuláři místo matriční události?*

Stručná odpověď: Místem matriční události se rozumí: název obce nebo města, okresu a kraje.

Dotaz v plném znění:

V poznámkách ve vícejazyčných formulářích (body 5 a 7 u manželství a úmrtí a bod 5 u narození) je uvedeno, že místem narození (popř. úmrtí nebo uzavření manželství) se rozumí: název obce nebo města, okresu a kraje, kde bylo manželství uzavřeno. Přičemž v samostatné kolonce, kterou matrikář vyplňuje ve formuláři je navíc uvedena ještě země narození.

Otázka: Jak tedy správně vyplňovat tuto kolonku?
Máme vyplňovat způsobem: Liberec, okres Liberec, Liberecký kraj, Česká republika?
Nebo „jen" Liberec, okres Liberec, Česká republika?

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:
Jde o zcela jiný případ, než který je rozebíraný v předchozí odpovědi. V tomto případě nejde o to, aby byl uváděn údaj, který není v našem matričním dokladu, ale jde o stanovení formy (rozsahu) tohoto údaje. Nařízení EU stanoví výslovně požadavky na formát zápisu místa matriční události, když se v poznámkách pod čarou na formuláři uvádí, že místem narození (úmrtí nebo uzavření manželství) se rozumí: název obce nebo města, okresu a kraje. Z tohoto důvodu je třeba respektovat speciální úpravu nařízení EU a tyto údaje uvádět ve tvaru – název obce, okresu a kraje, tedy např. Liberec, okres Liberec, Liberecký kraj, Česká republika.

4. ***Zápis otce dítěte do matriky narození – chybně uveden stav matky (svobodná x vdaná)***

Stručný dotaz: *Může matriční úřad provést z moci úřední opravu zápisu a vydat nový rodný list v případě, kdy byl otec zapsán na základě mylných údajů.*

Stručná odpověď: Ano.

Dotaz v plném znění:

Kolize mezi první a druhou domněnkou otcovství dle OZ.

Příklad z praxe: Žena státní občanka ČR uzavřela v roce 2007 manželství se státním občanem Vietnamu. Sňatek matky nebyl vyznačen v ISEO (evidenci obyvatel nebyl v r. 2007 doručen oddací list – kopie OL byly zasílány ohlašovnám obyčejnou poštou). Tato žena byla dlouhá léta vedena v ISEO jako „svobodná".

Po uzavření manželství žena porodila osm dětí. K narozeným dětem bylo určeno otcovství podle § 52 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů a po 1. 1. 2014 podle § 779 odst. 1 OZ (druhá domněnka otcovství). Na matričním úřadu při sepisování souhlasného prohl. o urč. otc. žena vždy uvedla, že je svobodná a matriční úřad ověřil její rod. stav v ISEO.

V roce 2018 matriční úřad na základě dotazu a sdělení manžela matky zjistil, že je vdaná a ihned si opatřil stejnopis oddacího listu. V ISEO vyznačil dle OL změnu osobního/rodinného stavu.

<u>Řešená otázka</u>: může matriční úřad podle veřejné listiny – OL provést u zápisů narozených dětí opravu formou dodatečného záznamu o otci, anebo je třeba, aby o této věci rozhodl soud?

Krajský úřad navrhl a připravil podnět k Okresnímu soudu v Liberci o vyřešení, resp. rozhodnutí otázky otcovství k těmto dětem, ke kterým bylo určeno a v matričních knihách zapsáno otcovství podle druhé domněnky, avšak otcovství svědčí podle první domněnky manželovi matky, neboť měl za to, že matriční úřad nemůže provést změnu již zapsaných otců, a to ani z moci úřední formou opravy, byť má k dispozici veřejnou listinu – oddací list, neboť se jedná o věc statusovou, o které přísluší rozhodovat pouze soudu.

Soud již pravomocně rozhodl o tom, že manžel matky není otcem narozených dětí a určil, že otec dítěte (dětí) je muž, který s matkou otcovství u matričního úřadu určil.
Bylo zapsáno do MK narození a do ISEO.

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:

Plně se ztotožňujeme s názorem KÚ Libereckého kraje, že dodatečný záznam formou opravy zápisu do knihy narození *může být* proveden na základě veřejné listiny, kterou v tomto případě bude pravomocné rozhodnutí soudu o popření otcovství manžela matky dítěte a následného určení otcovství soudem.

Doplňujeme ovšem, že opravu zápisu v matriční knize lze za situace, kdy bylo nesprávně zapsáno otcovství muže, provést *i z moci úřední* bez nutnosti soudního rozhodnutí[2]. Nutno zdůraznit, že jde jen o případy, kdy chyba existovala již v době provádění zápisu, tj. např. dítěti narozenému za trvání manželství byl jako otec *nesprávně* zapsán jiný muž, než manžel matky. V takovém případě jsou totiž splněny podmínky pro učinění opravy.
Je na vyhodnocení matričního úřadu, který by měl opravu zápisu provádět, zda s ohledem na skutkové a právní okolnosti konkrétního případu bude věc předkládat k rozhodnutí soudu, nebo zda opravu záznamu o otcovství provede přímo z moci úřední. Vycházíme přitom z toho, že v případech, kdy je situace právně jasná, by se standardně mělo postupovat přímo cestou opravy záznamu z moci úřední.
K této problematice viz též zápis z roku 2015 část V. otázka 36. podotázka 2.

[2] § 50 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

5. ***Ověření podpisových vzorů matrikářů zapisujících do matričních knih – příloha č. 4 vyhlášky č. 207/2001 Sb. - z matriční praxe – návrh na změnu podpisových vzorů v matričních knihách***

Dovolujeme si dát k diskuzi, zda je nezbytně nutné, aby v případě nového matrikáře bylo ověření jeho podpisového vzoru provedeno ve všech matričních knihách, které vede matriční úřad od roku 2001. V těchto knihách bude provádět zejména dodatečné záznamy.
Vždy se jedná o desítky a v případě velkých matričních úřadů o stovky knih (aktualizace – vypsání a podepsání krajským matrikářem nám u velkých matrik fakticky trvá celý den).
Máme za to, že by do budoucna měly být podpisové vzory, resp. jejich vedení v MK, zrušeny, neboť v knihách vedených do června 2001 nejsou a nečiní to v praxi problém. Naopak problém v praxi činí vedení a zejména pak aktualizování podpisových vzorů nově nastoupivšího matrikáře. Jedná se objektivně o časově náročnou, avšak ve výsledku a fakticky pouze formální činnost.

KÚ LK

List podpisových vzorů je součástí matriční knihy podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

S ohledem na diskuzi se zástupci krajských úřadů bylo dohodnuto, že krajské úřady zašlou Ministerstvu vnitra podněty na řešení tohoto problému. Na jejich základě připraví Ministerstvo vnitra návrh řešení (v případě potřeby variantně), který předloží k diskuzi na příští poradě se zástupci krajských úřadů (uskuteční se v září 2020). Řešení vzešlé z této porady bude podkladem pro případnou novelizaci zákona o matrikách – bylo by spojeno s návrhem novely zákona o matrikách, který bude nutno zpracovat v souvislosti s realizací projektu eMatrika.

6. ***Doručování rodného listu dítěte, umístěného do babyboxu***

Otázka: *Má matriční úřad, v jehož obvodu je porodnice, řešit nevyzvednutý RL?*

Stručná odpověď:
Matriční úřad příslušný k provedení zápisu narození dítěte se pokusí doručit rodný list rodičům/matce dítěte, pokud si ho sami nevyzvednou. Zůstane-li nedoručený, zůstane založen v příslušné sbírce listin.

Doplnění k dotazu:

Porodí-li žena v zařízení, které je poskytovatelem zdr. služeb (porodnice), je příslušnému matričnímu úřadu oznámeno narození – běžný klasický porod. Matrika přidělí rodné číslo, provede zápis do MK narození a do AIS EO.
Většinou jsou děti umístěné do babyboxu narozeny doma a jsou-li vloženy do babyboxu, jsou zapsány podle § 17 odst. 2 ZOM.

Pokud žena, která rodila v porodnici (převzala/nepřevzala RL dítěte, otec neuveden, dítě bude zapsáno v ISEO nebo CIS u matky), umístí poté dítě do babyboxu (bez RL), postupuje matrika podle § 17 odst. 2 a násl., nemá jak a kde zjistit, zda již bylo dítě někde zapsáno, ani to nijak nezjišťuje a provede zápis narození do MK (bez šetření policie), přidělí rodné číslo a zapíše do ISEO. Takové dítě bude zapsáno ve dvou matričních knihách. V žádném případě nezpochybňujeme význam babyboxů, naopak. Dosud jsme si však neuvědomili, že u této malé skupiny případů dochází ke vzniku dvojí identity.

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:

Matriční úřad, který zapsal narození dítěte známé totožnosti, jehož matka však dítě následně odložila do babyboxu, se pokusí doručit rodný list rodičům/matce dítěte, pokud si ho sami nevyzvednou. Zůstane-li nedoručený, zůstane založen v příslušné sbírce listin. Tento matriční úřad nebude zpravidla vědět, že matka dítě do babyboxu odložila – z hlediska tohoto matričního úřadu nejde o dítě nezjištěné totožnosti – a bude tedy při doručování rodného listu postupovat stejně jako v kterémkoli jiném případě.

7. ***Vícejazyčný formulář – využití formuláře jako náhrady překladu matričního dokladu soudním tlumočníkem***

Stručný dotaz:

Lze odmítnout vydání vícejazyčného formuláře proto, že se matriční úřad domnívá, že jej žadatel o jeho vydání nechce užít v rámci EU?

Stručná odpověď:

Nelze.

Dotaz v plném znění:

Praktická zkušenost našich matričních úřadů

V matriční praxi jsme se opakovaně setkali s případem, kdy byl vyžadován vícejazyčný formulář k matričnímu dokladu, který měl být přeložen mimo stát Evropské Unie, konkrétně na území USA. Matrikářka žadatele poučila, že tento formulář je vydáván pouze k dokladům, které mají být předloženy v členském státu EU. V případě předložení dokladu na území USA, musí být tento doklad opatřen ověřovací doložkou apostille a překladem, který vyhotoví soudní tlumočník. Žadatel tento postup akceptoval a později se dostavil s tím, že matriční doklad bude předkládat ve Velké Británii, nikoli v USA, přičemž navíc sdělil, že tímto postupem chce „obejít" nutnost soudního překladu.

Máme za to, že tato skutečnost nemůže být důvodem pro odmítnutí vyhotovení vícejazyčného formuláře. Na druhou stranu souhlasíme s tím,

že není správné, aby formulář nahrazoval překlad soudního tlumočníka. Avšak zamezit tomu, aby listina opatřena formulářem byla použita v nečlenském státu, není ze strany matričního úřadu možné.

Vyhotovování vícejazyčných formulářů je časově náročný postup, proto navrhujeme zvážit jeho zpoplatnění.

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:

Pokud žadatel trvá na vydání formuláře a prohlásí, že jej chce použít v rámci Evropské unie, matriční úřad toto nemůže ověřovat a ani odmítnout vydání formuláře z důvodu jeho možného užití mimo EU. Pokud jej nakonec použije např. v USA, matriční úřad nenese odpovědnost za to, že žadateli mohou vzniknout problémy, tj. že americké úřady budou požadovat klasický úřední překlad listiny a její opatření ověřovací doložkou „Apostille“.

Pokud jde o zpoplatnění formuláře, jak vyplývá z čl. 11 nařízení EU, členské státy zajistí, aby poplatek za získání formuláře nepřekročil náklady na vydání tohoto formuláře nebo veřejné listiny, k níž je tento formulář přiložen, podle toho, co je nižší. Ministerstvo vnitra proto od úhrady správního poplatku za vydání formuláře ustoupilo (obdobný postup zaujalo Ministerstvo spravedlnosti v případě vydávání vícejazyčného formuláře k výpisu z rejstříku trestů). Ministerstvo vnitra považuje za potřebné nechat určitý časový odstup od účinnosti nařízení EU, aby bylo možno lépe vyhodnotit četnost a náročnost vydávání formulářů. V tomto směru žádá krajské úřady o rámcové informace zejména o četnosti vydávání formulářů. Na základě těchto údajů pak může být zvážena potřebnost zavedení správního poplatku.

8. Vícejazyčné standardní formuláře vydávané dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/1191 ze dne 6. července 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012

Stručný dotaz:

Je možné, aby matriční úřady vícejazyčné standardní formuláře bez pečetí případně razítek přijímali?

Stručná odpověď:

V určitých případech ano.

Dotaz v plném znění:

Dle čl. 7 odst. 2 předmětného nařízení: "Vícejazyčné standardní formuláře uvedené v odstavci 1 jsou vydávány orgánem a musí být opatřeny datem vydání, podpisem a případně pečetí či razítkem vydávajícího orgánu".

Vícejazyčné standardní formuláře z některých států EU např. vydávané matričními úřady ve Velké Británii nejsou opatřeny pečetí ani razítkem pouze podpisem.

Dle vyjádření ZU ČR v Londýně: "Ohledně opatření vícejazyčných formulářů razítkem, jsme požádali MV GBR o sdělení v této věci, protože daná pole jsou na formuláři proškrtnuta matrikářem, takže vyplývá, že se nejedná o přehlédnutí ale úmyslný úkon a i v tomto případě lze pochybovat, že formulář bude možné opatřit razítkem GRO, protože MV GBR a jemu podřízené instituce razítka na listiny a dopisy nedávají a prvopisy anglických matričních dokladů jsou opatřeny pouze podpisem matrikáře a druhopisy z GRO jsou opařeny pouze předtištěným znakem GRO. " nejspíše nebude možné zajistit pečeť ani razítko matričních úřadů na standardní formuláře.

Je tedy možné, aby matriční úřady vícejazyčné standardní formuláře bez pečetí případně razítek přijímali? Domníváme se, že ano jelikož to vyplývá již z dikce ustanovení čl. 7 nařízení.

MM Brna

Odůvodnění odpovědi:

Jak se uvádí v Informaci č. 8/2019 ze dne 4. července 2019, z matriční praxe jsou známy případy vydaných veřejných listin opatřených formulářem podle nařízení EU, avšak tyto cizozemské listiny, konkrétně z Velké Británie, nejsou opatřeny pečetí ani razítkem (obsahují pouze podpis oprávněné úřední osoby). Článek 7 odst. 2 nařízení EU[3] ve vztahu k pečetím a razítkům používá termín „případně“, a to z toho důvodu, že některé státy dle svého vlastního národního práva tyto veřejné listiny razítky vůbec neopatřují. Jedním z těchto států je i Velká Británie. Absence razítka je tedy v tomto případě v souladu s nařízením EU.

9. <u>Vydávání rodných listů rodičům stejného pohlaví</u>

Podnět:

Změnit právní úpravu tak, aby bylo možno zapisovat označením „rodič“ nikoli „otec“ nebo „matka“.

Vyjádření MV:

Takovou změnu aktuálně neplánujeme.

<u>Podnět v plném znění:</u>

Úřad městské části Brno-střed, Odbor matrika, oddělení zvláštní matrika, se ve své matriční praxi stále více setkává s případy, kdy na základě cizozemského práva, v převážné většině po vydání uznávacího rozsudku Nejvyšším soudem České republiky, je povinen provést zápis do knihy narození, kdy jako rodiče jsou zapsány dvě osoby stejného pohlaví, a to

[3] Čl. 7 odst. 2 nařízení EU - Vícejazyčné standardní formuláře uvedené v odstavci 1 jsou vydávány orgánem a musí být opatřeny datem vydání, podpisem a *případně* pečetí či razítkem vydávajícího orgánu.

i přes skutečnost, že hmotně právní úprava českého rodinného práva uznání rodičovství dvou osob stejného pohlaví neupravuje.

Nejvyšší soud České republiky od roku 2017 postupuje v uznávacích řízeních dle ustanovení § 51 odst. 3 ve spojení s § 55 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů, v souladu s nálezem Ústavního soudu ze dne 29. 6. 2017, spis zn. I. ÚS 3226/16, kterým Ústavní soud předestřel názor, dle něhož neuznání cizího rozhodnutí, kterým bylo určeno rodičovství k dítěti dvou osob stejného pohlaví v situaci, kdy už rodinný život byl mezi nimi fakticky i právně konstituován formou náhradního mateřství, z důvodu, že české právo neumožňuje rodičovství dvou osob stejného pohlaví, je v rozporu s nejlepším zájmem dítěte chráněným čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte. V případě, že mezi osobami rodinný život, vzniklý na legální bázi již existuje, je povinností všech orgánů veřejné moci jednat tak, aby se tento vztah mohl rozvíjet, a musí být respektovány právní záruky, které chrání vztahy dítěte a jejich rodiče. Zvláštní matrika pak musí akceptovat rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR a do knihy narození a následně na rodný list zapsat jako rodiče dvě osoby stejného pohlaví.

Jelikož v předtisku matriční knihy i v předtisku matričního dokladu jsou údaje o rodičích označeny otec dítěte a matka dítěte nezbývá než údaje v kolonkách otec dítěte a matka dítěte nevyplnit a údaje o rodičích, dvou osobách stejného pohlaví, uvádět v matriční knize do záznamů a oprav před podpisem a v rodném listu do poznámky matričního dokladu. Takto vystavený rodný list ovšem rodiče dětí jen velmi těžko akceptují a cítí se být diskriminováni.

I s přihlédnutím k výše zmíněnému nálezu Ústavního soudu, kdy byl vysloven právní názor, že je povinností všech orgánů veřejné moci jednat tak, aby se vztah, vzniklý na legální bázi mohl rozvíjet, a musí být respektovány právní záruku, které chrání vztahy dítěte a jejich rodiče opětovně navrhujeme úpravu matriční knihy narození a rozšíření vzorů matričních dokladů o další nový vzor rodného listu dítěte, který by existoval vedle stávajícího vzoru rodného listu a užíval se v případě zápisu rodičů stejného pohlaví (obdobně je řešeno vystavování úmrtních listů při úmrtí osoby žijící v registrovaném partnerství). Takovou úpravou by pak došlo k odstranění diskriminace rodičů stejného pohlaví při zápisu do matriční knihy narození jejich společného dítěte a tito rodiče by tak mohli být řádně uvedeni v knize narození a v rodném listu dítěte a nemuseli by být uváděni „pouze“ v dodatečných záznamech a poznámkách.

MM Brna

Podrobnější vyjádření MV:

Ministerstvo vnitra v současné době nepředpokládá variantu rodných listů, v nichž by v oddílu „Otec dítěte“ a v oddílu „Matka dítěte“ bylo uvedeno slovo „Rodič“.

Ministerstvo vnitra zahájilo přípravné práce na zřízení eMatriky v České republice. Zároveň Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti připravuje novou právní úpravu týkající se náhradního mateřství.
Po schválení nové právní úpravy mohou být prováděcím právním předpisem stanoveny i nové vzory tiskopisů.

10. **Uvádění místa matriční události ve vícejazyčném standardním formuláři, přikládaném na žádost v rámci zjednodušení jiných formalit týkajících se překladů**

Obsahem vícejazyčného standardního formuláře jsou rovněž kolonky pro vyplnění údajů, které nejsou součástí vydaných matričních dokladů a vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství, případně registrovaného partnerství.
Jedná se například o místo matriční události ve vícejazyčném standardním formuláři, které jsme v kontextu s českým právním řádem doporučili uvádět dle příslušných ustanovení vyhl. č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zák. č.301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. K tomuto závěru lze také dospět systematickým výkladem za použití bodu 15 Nařízení 2016/1191.
Ve smyslu Nařízení 2016/1191 je vícejazyčný standardní formulář přiložený, či připojený k příslušnému vydanému dokladu, překlad, a proto by v něm neměly být doplňovány údaje, které nejsou obsahem vydaného dokladu. Doporučili jsme však uvádět místo matriční události včetně názvu státu (např. Klatovy, Česká republika, neboť třeba Mnichov existuje v ČR i v Německu), ale neuvádět název kraje a kód ISO dané země.
V různých členských zemích EU je uvádění zeměpisných názvů a tedy místa matriční události upraveno vnitrostátními předpisy odlišně. Nelze očekávat, že bude možné pro všechny situace vytvořit univerzální formulář.
Pozn.: Upřesňující text v poznámce není překládán. Je třeba ho chápat ve smyslu extenzivního výkladu. Je-li doklad doručován poštovní přepravou, lze text obsažený v poznámce dokladu uvést v průvodním dopise. Při osobním doručení dokladu je třeba nalézt jiné řešení.
Za účelem sjednocení postupu předkládáme toto téma k diskusi.

KÚ PlzK

Viz odpověď k bodu 3.

11. ***Přijímání cizozemských matričních dokladů v elektronické podobě k provádění matričních zápisů, dodatečných záznamů změn a oprav a jejich založení do příslušné sbírky listin***

Stručný dotaz:

Lze přijmout cizozemské matriční doklady v elektronické podobě?

Stručná odpověď:

Za určitých okolností ano.

Dotaz v plném znění:

a) Při výkonu matriční činnosti se stále častěji setkáváme s cizozemskými matričními doklady vydávanými pouze v elektronické podobě, v papírové podobě je pak pouhý běžný výtisk z počítačové tiskárny bez razítek a podpisů, který odkazuje na webové rozhraní, případně obsahuje QR kód, dle kterého je možné si pravost dokladu ověřit.

Příklad: Matriční doklady z Belgie jsou vydávány od 31. 3. 2019 pouze v elektronické formě, bez možnosti je jakkoli opatřit originálním razítkem a podpisem belgických matričních úřadů a dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/1191 ze dne 6. července 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012 nemusí být opatřeny tzv. apostilní doložkou. Pravost dokladu je možné ověřit dle webového odkazu uvedeného ve spodní části belgického matričního dokladu, tento odkaz je ovšem platný pouze 3 měsíce a po zadání odkazu se opět pouze zobrazí již předložený výtisk matričního dokladu (žádný text sdělující pravost ověřované listiny).

Takové matriční doklady nejsou veřejnými listinami dle českého právního řádu, nicméně pokud právní řád cizího státu neumožňuje vydání matričních dokladů v jiné formě, nezbývá nic jiného než takové cizozemské matriční doklady přijmout.

Jak má matriční úřad postupovat při jejich ověření na webovém odkazu? Je dostačující úřední záznam do spisu o ověření dané skutečnosti, obsahující identifikaci ověřované listiny a identifikaci elektronického místa ověření včetně času ověření a výsledku ověření?

MM Brna

Podrobné vyjádření MV ke konkrétnímu příkladu:

S účinností od 31. března 2019 jsou belgické matriční doklady (RL, OL, ÚL), dále doklady týkající se osvojení a státního občanství standardizovány a jsou vystavovány, podepisovány a archivovány *elektronicky*[4] v centrální databázi s názvem BEAC (databáze matričních dokladů).

[4] Preambule nařízení EU v 9. recitalu říká, že „*nařízení by se mělo vztahovat také na elektronické verze veřejných listin a vícejazyčných standardních formulářů vhodných k elektronické výměně. Každý členský stát by však měl v souladu se svým vnitrostátním právem rozhodnout, zda a za jakých podmínek mohou být veřejné listiny a vícejazyčné standardní formuláře v elektronickém formátu předkládány*“.

Platnost elektronických belgických matričních dokladů nepřekračuje 3 měsíce a pouze v této lhůtě jsou dle QR kódu a elektronické adresy ověřitelné. V matriční praxi jsou kopie dokladů, na základě kterých byl proveden zápis do matriční knihy, zakládány do sbírky listin. Belgické doklady jsou předkládány pouze v elektronické formě, bez možnosti je jakkoli opatřit originálním razítkem a podpisem belgického matrikáře. Platnost dokladu tak bude třeba ověřovat elektronickou cestou a učiní se o tom záznam do spisu.

Problém ovšem nastane v případě, když belgický matriční doklad bude předložen matričnímu úřadu po uplynutí 3 měsíční lhůty. Pokud se bude jednat např. o žádosti o zápis matriční události do zvláštní matriky, které budou podávány cestou ZÚ Brusel, Ministerstvo vnitra požádá ZÚ Brusel, aby belgické doklady, u kterých již 3 měsíční lhůta v okamžiku podání uplynula, vůbec nepřijímali. U dokladů, které s největší pravděpodobností obdrží zvláštní matrika až v okamžiku uplynutí lhůty pro jejich ověření, může ověření platnosti dokladu přes webové rozhraní belgických úřadů provést ZÚ Brusel sám a o této skutečnosti informovat zvláštní matriku v průvodním dopise. Uvedené bude rovněž projednáno se ZÚ Brusel.
Matriční úřad v České republice takový již neověřitelný doklad nebude akceptovat a vyzve žadatele, aby předložil doklad nový, jehož platnost si bude moci ověřit přes webové rozhraní belgických úřadů.
Ministerstvo spravedlnosti, které je gestorem nařízení EU, vyslovilo s uvedeným postupem souhlas.

Vzory belgických matričních dokladů připojujeme v příloze č. 1.

I pravost elektronické Apostilly lze ověřit na odkaze, který je u konkrétního dokumentu (belgické veřejné listiny) uveden v dolní části dokumentu. Elektronická Apostille platí jen po dobu tří měsíců, dle sdělení belgické strany déle než tři měsíce není technicky možné shromažďovat takové množství údajů. Žadatelé však mají možnost kdykoli si požádat (elektronicky) o vydání nové ověřovací doložky Apostille.

* * *

b) **K otázce použití či nepoužití nařízení EU po odchodu Velké Británie z Evropské unie** sdělujeme, že uvedená otázka byla vznesena na jednání expertní skupiny k nařízení EU, které se konalo dne 17. 9. 2019 v Bruselu. Komise potvrdila, že okamžikem odchodu Velké Británie z Unie již nebude možné nařízení EU použít a zbývající členské státy budou ve dvoustranných vztazích používat své vnitrostátní právo.

I kdyby Velká Británie a Evropská unie uzavřely tzv. „výstupovou dohodu“, nařízení EU se v jejím textu nepodařilo objevit a tedy v úvahu nepřichází ani jeho použití během přechodné doby.
V tuto chvíli se jeví, že použití nařízení EU nebude po výstupu Velké Británie z EU možné, a to bez ohledu na datum vydání a časovou platnost veřejné listiny, kterou orgány Velké Británie vydaly.
Občanům lze doporučit, aby si veřejné listiny, které vydaly orgány Velké Británie a na které se v současné době vztahuje nařízení, nechávali ve Velké Británii opatřit ověřovací doložkou Apostille ve smyslu *Úmluvy o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin* z roku 1961 (č. 45/1999 Sb.), neboť historická dvoustranná

smlouva o právní pomoci z roku (č. 70/1926 Sb.) osvobozování veřejných listin od ověření neupravuje.

Nevíme, jaká bude praxe orgánů Velké Británie, ale pokud občané již nyní vědí, že budou předkládat české veřejné listiny, na něž dopadá obsah nařízení EU, orgánům ve Velké Británii později, nebo plánují takovou veřejnou listinu (rodný list, oddací list apod.) předkládat ve Velké Británii opakovaně, potom se doporučuje, aby si již nyní nechávali české veřejné listiny opatřit ověřovací doložkou Apostille.

12. Oznamovací povinnost v rámci výměny matrik do členských států EU

Podnět:

Ve smyslu Nařízení 22016/1191 v rámci efektivity a dobré správy považujeme za samozřejmé, aby byl vícejazyčný standardní formulář připojován k vydaným dokladům vždy, je-li plněna oznamovací povinnost do některého z členských států EU v rámci tzv. „výměny matrik".

KÚ PlzK

Vyjádření k podnětu:

Česká republika uzavřela s 10 členskými státy EU dvoustranné smlouvy o právní pomoci, v nichž je upravena tzv. „výměna matrik". V těchto smlouvách je zpravidla uvedeno, že si smluvní strany zasílají doklady bezplatně, diplomatickou cestou. Nehovoří se zde o úředních překladech do příslušného jazyka smluvní strany. Z hlediska platného práva tedy není důvod, proč by měla Česká republika přikládat k matričním dokladům zasílaným v rámci výměny matrik i formulář. Pokud však některé členské státy EU budou v rámci výměny matrik formuláře k matričním dokladům přikládat, doporučujeme je přikládat při zasílání českých matričních dokladů těmto zemím též, a to z důvodu reciprocity.

V této souvislosti žádáme krajské úřady, aby v případě, kdy se setkají s tím, že určitý členský stát při výměně matrik formulář s matričními doklady zasílá, informovali o této skutečnosti Ministerstvo vnitra, které pak následně tuto informaci předá ostatním krajským úřadům.

1.	**Belgie**		15.	**Maďarsko**	č. 63/1990 Sb. (čl. 16, 17)
2.	**Bulharsko**	č. 3/1978 Sb. (čl. 23)	16.	**Malta**	
3.	**Česko**		17.	**Německo**	
4.	**Dánsko**		18.	**Nizozemsko**	
5.	**Estonsko**		19.	**Polsko**	č. 42/1989 Sb. (čl. 16)
6.	**Finsko**		20.	**Portugalsko**	
7.	**Francie**	č. 83/1985 Sb. (čl. 17)	21.	**Rakousko**	č. 9/1963 Sb. (čl. 23, 24)
8.	**Chorvatsko**	č. 207/1964 Sb. (čl. 61, 62)	22.	**Rumunsko**	
9.	**Irsko**		23.	**Řecko**	č. 102/1983 Sb. (čl. 16)
10.	**Itálie**		24.	**Slovensko**	č. 207/1964 Sb. (čl. 61, 62)
11.	**Kypr**	č. 96/1983 Sb. (čl. 16, 17)	25.	**Slovinsko**	
12.	**Litva**		26.	**Velká Británie**	
13.	**Lotyšsko**		27.	**Španělsko**	č. 6/1989 Sb. (čl. 13, 14)
14.	**Lucembursko**		28.	**Švédsko**	

- ***Navrhujeme vytvořit na webu MV ČR zabezpečený adresář přístupný pro matriční a krajské úřady, kde by byly umístěny anonymizované vzory vydávaných cizozemských dokladů a průběžně aktualizovány. Krajské úřady mají sice pravděpodobně každý svůj fond, ale touto formou by došlo k operativnímu šíření informace a zefektivnění celého procesu.***

Jakkoli Ministerstvo vnitra chápe potřebu matričních a krajských úřadů v této oblasti, považuje návrh za problematický z toho důvodu, že nemůže garantovat aktuálnost cizozemských dokladů, kterými (jakožto vzory) disponuje.

- ***Z důvodu operativního vyhledávání a snadnější orientace v textu, si dovolujeme požádat, vložit do dokumentu ve formátu „.doc“ zápisu ze semináře „obsah s odkazem v rámci textu“ (hypertextový odkaz). Při kliknutí + Ctrl se zobrazí ručička a v dokumentu se tak přesuneme na příslušnou pasáž v textu. Stejně funguje po exportu do formátu „.pdf“.***

KÚ PlzK

Požadavku se budeme snažit vyhovět, nicméně aktuálně narážíme na technický problém v této věci. Po jeho odstranění zašleme KÚ novou verzi zápisu s funkčními prolinky.

13. *Index českých exonym – využití v matriční praxi, k zastaralosti Indexu*

Obracíme se na Vás s prosbou o Váš názor a doporučení dalšího postupu ve věci zápisu českých ekvivalentů cizích zeměpisných názvů. Pro matriční činnost používáme "Index českých exonym" vydaný v roce 2011 Českým úřadem zeměměřičským a katastrálním, jako 2. rozšířené a aktualizované vydání.
Bohužel se v poslední době setkáváme s naříčením nejen při kontrolách, ale také při diskuzích s překladateli, že jsou mnohé názvy již zastaralé, že v průběhu 8 let od vydání tohoto seznamu došlo k novému přejmenování, apod. Nechceme v této otázce čerpat informace pouze z internetu, ale myslíme si, že právě z důvodu data vydání publikace a rychlého vývoje ve světě, bychom mohli připustit i jako možný zdroj internet. Nehledě na to, že v publikaci se velmi špatně hledá, pokud hledám české exonymum k cizozemskému názvu a seznam je řazen podle české podoby (kterou nemusím znám), jde o nešťastné řešení.

ÚMČ Praha 1

Uvedenou problematikou jsme zabývali na poradě v roce 2017 (bod č. 39/2017).

Při uvádění zeměpisných jmen do matričních knih a na matriční doklady doporučujeme používat seznamy uvedené v následujících publikacích:

- ***Index českých exonym***. Praha: Český úřad zeměměřičský a katastrální, 2011.
- ***Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost***. Praha: ACADEMIA, 2014.
- ***Pravidla českého pravopisu***. Praha: ACADEMIA, 2010.

Při uvádění zeměpisných jmen platí, že pokud je v uvedených publikacích stanoveno české exonymum, použije se primárně toto exonymum. Pokud české exonymum není, použije se název uvedený v úředním překladu cizozemského matričního dokladu, provedeného v souladu s v souladu s nařízením vlády č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy, ve znění nařízení vlády č. 100/2007 Sb.

Ministerstvo vnitra se obrátí na Český úřad zeměměřičský a katastrální s žádostí, zda je připravována aktualizovaná verze Indexu českých exonym a pokud ano, kdy bude k dostupná. Není-li (resp. nebude-li v dohledné době) k dispozici aktualizovaná verze Indexu českých exonym, bude ČÚZK požádán o sdělení, z jakých zdrojů má být při zápisu českých exonym vycházeno.

II. JMÉNO A PŘÍJMENÍ

1. *Připojovaná příjmení*

a) *Stručný dotaz:*

Jak nahlížet na tzv. zdvojené příjmení se spojovníkem? Jde o jedno příjmení nebo dvě?

Stručná odpověď:
Jsou-li příjmení spojena spojovníkem, stále se jedná o dvě příjmení.

Dotaz v plném znění:

> ***Snoubenka vstupuje do manželství s příjmení Pattison-Smith. Snoubenci se dohodli, že budou užívat společné příjmení po ženichovi a nevěsta bude na druhém místě připojovat své dosavadní příjmení, pouze Pattison. Lze příjmení, která jsou spojena pomlčkou, považovat za dvě příjmení nebo jde o jedno příjmení a žena by měla připojovat celé příjmení Pattison-Smith? Dle našeho názoru se jedná o zdvojené příjmení a žena by měla připojovat celé příjmení Pattison-Smith.***
>
> ***KÚ HK***

Jak již bylo uvedeno v Zápise 2015 (str. 36), podle názoru Ministerstva spravedlnosti omezení, které zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský zákoník"), stanoví v ustanovení § 662 odst. 2 pro možnost dalšího řetězení připojovaných příjmení, je vzhledem k důvodu, pro který bylo zavedeno (tedy snaha předejít situaci, kdy bude mít jedna osoba více než dvě příjmení), nutno vztáhnout na veškerá příjmení. Termín „*připojované příjmení*" je tak v kontextu občanského zákoníku (viz též § 1 odst. 1 věta první občanského zákoníku) nutno chápat jako příjmení vzniklé připojením jednoho příjmení k druhému, a to bez ohledu na to, za jakých okolností k tomuto připojení došlo. Odlišný výklad by vedl k absurdním situacím (např. užívání čtyř příjmení), což by bylo zjevně v rozporu s úmyslem zákonodárce. Tomuto výkladu nasvědčuje i důvodová zpráva k občanskému zákoníku, v níž se k citovaným ustanovením uvádí, že „napříště bylo nezbytně třeba mít za to, že příjmení popřípadě uváděné na druhém místě je příjmení připojované". Občanský zákoník hovoří o připojovaném příjmení, tento ani jiný právní předpis však neřeší otázku připojení příjmení spojovníkem.

V této souvislosti připomínáme, že otázku změny jednoho příjmení na dvě příjmení (z Heide na Heide-Hermann) řešil i Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 11. 5. 2011, č. j. As 26/2011-55, (dále jen „rozhodnutí NSS"). V tomto případě NSS v cit. rozsudku hovoří o nahrazení dosud užívaného jediného příjmení (Heide) *více* příjmeními (Heide-Hermann), přestože jsou tato dvě příjmení spojena spojovníkem, neboť se jedná o původní příjmení rodiny, což bylo nepochybně doloženo matričnímu doklady.

V návaznosti na shora uvedené, podle našeho názoru, vstupuje-li snoubenka do manželství se dvěma příjmeními Pattison-Smith, byť spojenými spojovníkem, pořád se jedná o dvě příjmení. Pokud se snoubenci dohodnou, že budou užívat společné příjmení po muži (např. Novák – Nováková) a žena bude na druhém místě

připojovat své dosavadní příjmení, může v tomto případě připojit pouze své první příjmení[5], tj. bude užívat Nováková Pattisonová, resp. Nováková Pattison.

b) Dotaz:
Mohou být zdvojená příjmení zapisována se spojovníkem?

Stručná odpověď:
Až na výjimky nikoli.

Odůvodnění odpovědi:
Nad rámec položeného dotazu bylo v rámci porady s KÚ diskutováno, jak má být zapisováno zdvojené příjmení, zda se spojovníkem či nikoli. V zásadě se zdvojená příjmení zapisují bez spojovníku. Výjimkou jsou případy, kdy je spojovník součástí příjmení z důvodu rodové tradice nebo proto, že jde o cizozemské příjmení, které je takto zapisováno ve státě původu.

2. Určení jména dítěte matkou, jejíž svéprávnost je omezena

Stručný dotaz (magistrátního matričního úřadu):

Může matka, jejíž svéprávnost je omezena, určit jméno svého narozeného dítěte? Nebo to za ni může učinit opatrovník se souhlasem soudu?

Stručná odpověď:

Matka může určit jméno svému narozenému dítěti i v případě, že je její svéprávnost omezena. Totéž platí i o nezletilých rodičích.

Dotaz v plném znění:

Může matka, jejíž svéprávnost je omezena, určit jméno svého narozeného dítěte? Nebo to za ni může učinit opatrovník se souhlasem soudu?

Máme za to, že vždy bude záležet na rozsahu omezení svéprávnosti ve výroku rozhodnutí podle § 57 OZ.
Matriční úřad musí zkoumat rozsah omezení svéprávnosti navíc i podle § 18 odst. 1 ZOM.
Otázkou je, bude-li ve výroku vymezeno, že matka
1) není schopna samostatně jednat na úřadech, institucích, soudech a dále, že
2) výkon rodičovské odpovědnosti matky je v oblasti dání jména dítěti omezen,
zda může jméno dítěti určit ustanovený opatrovník.

Máme za to, že nemůže, a to podle § 458 OZ, neboť jde o výkon rodičovských práv. Podle našeho názoru musí jméno dítěti určit jedině soud.
Pokud nebude ve výroku stanoveno, že je výkon rodičovské odpovědnosti matky v oblasti dání jména dítěti omezen, pak máme za to,

[5] § 662 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

že podle § 18 odst. 1 ZOM matka může dítěti jméno určit, tedy učinit a podepsat prohlášení o jménu.
V některých rozhodnutích soudů bývá ustanoven místo opatrovníka tzv. zástupce podle § 49 OZ – zastoupení členem domácnosti. V rámci tohoto institutu je upraveno, že zastoupení se vztahuje na obvyklé záležitosti, proto bychom v takovém případě postupovali podle § 18 odst. 1 ZOM a jméno by určoval soud.
Obdobně bude matriční úřad postupovat u prohlášení upravených v ZOM, např. při prohlášení o volbě druhého jména podle § 62 odst. 3 ZOM dítěte, jehož matka má rozhodnutím soudu svéprávnost omezenou.

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:

a) **Může matka, jejíž svéprávnost je omezena, určit jméno svému narozenému dítěti, nebo jméno určí opatrovník** (se souhlasem soudu)**?**

Omezení svéprávnosti, byť i v rozsahu práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti, nemá žádný vliv na právo rodiče určit jméno svému dítěti. Vyplývá to ze skutečnosti, že právo určit dítěti jméno není součástí rodičovské odpovědnosti.
K tomuto závěru nás vede zejména obsah ustanovení § 858 občanského zákoníku, které vymezuje obsah rodičovské odpovědnosti. Od rodičovské odpovědnosti je třeba odlišovat povinnosti a práva rodičů spojená s osobností dítěte a povinnosti a práva osobní povahy podle ustanovení § 856 občanského zákoníku. Právě pod tuto množinu rodičovských práv je třeba právo určit jméno dítěte podřadit.
Z charakteru institutu omezení svéprávnosti, k němuž lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se týká, a jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma, podle našeho názoru vyplývá, že v rozsahu tohoto práva nemůže být člověk na svéprávnosti omezen. Jediný způsob, jak daného práva rodiče zbavit, předvídá ustanovení § 873 občanského zákoníku, podle něhož zbavil-li soud rodiče rodičovské odpovědnosti, může zároveň rozhodnout, že jej zbavuje všech nebo některých povinností a práv stanovených v § 856. Na danou změnu pojetí rodičovských práv, kterou přinesl občanský zákoník, by ostatně mělo být reagováno v plánované novele zákona o matrikách, jež promítá tuto změnu kupříkladu do ustanovení § 18 odst. 1.
Z osobního charakteru práva určit jméno dítěti a existence speciálního postupu při jeho neurčení (např. § 861 občanského zákoníku a § 18 odst. 4 zákona o matrikách) podle našeho názoru vyplývá, že za rodiče nemůže toto právo vykonat ani jiná osoba. Výslovně pak tuto možnost ve vztahu k zákonnému zástupci a opatrovníkovi vylučuje ustanovení § 458 občanského zákoníku.

K obdobným závěrům se přiklání i komentářová literatura: „*Právo mít a užívat jméno a příjmení patří do všeobecných osobnostních práv, jde o základní osobnostní právo vyjadřující podstatu člověka. Je to právo absolutní, které zajišťuje ochranu před nezákonným zásahem (§ 78). Navíc jde o právo osobního stavu, jako takové je i v rámci úpravy povinností a práv rodičů k dětem řazeno do práv nenáležejících do rodičovské odpovědnosti* (*…*) *právo určit jméno a příjmení dítěti má každý rodič bez ohledu na to, zda je nositelem či vykonavatelem rodičovské odpovědnosti (…) Je třeba takto dovodit, že i nezletilý nesvéprávný rodič či rodič omezený ve svéprávnosti vždy určuje jméno svého dítěte, případně je povinen se s druhým rodičem na jménu dítěte dohodnout. Z důvodu, že uplatňování práva soukromého je nezávislé na uplatňování práva veřejného (vizte § 1 odst. 1 OZ), bude nerozhodné,*

zda rodič bude zbaven rodičovské odpovědnosti nebo mu bude omezen či pozastaven její výkon, či byl rozhodnutím soudu omezen ve svéprávnosti či by došlo k pozastavení výkonu rodičovské odpovědnosti ex lege (§ 825 OZ).“[6]

b) Mohou rodiče, kteří jsou oba nezletilí, určit jméno svému narozenému dítěti?

Rodiče, kteří jsou oba nezletilí, mohou určit jméno svému narozenému dítěti. V odůvodnění platí to, co bylo řešeno výše u otázky pod písm. a).

3. Podoba příjmení vietnamské státní občanky

V roce 1989 se na území České republiky narodila vietnamská dívka a byl jí vydán rodný list s příjmením „Vuová“, po určité době získala SO ČR, provdala se za občana ČR, dohoda o příjmení po uzavření sňatku: muž – „Vu Chlup“, žena – „Vuová „ a děti „Vu – Vuová“.

Následně žena požádala o užívání příjmení po uzavření manželství ve tvaru „Vu“.

Za trvání manželství není třeba vyžadovat souhlas druhého manžela, protože se nejedná o změnu příjmení, ale pouze o užívání téhož příjmení v jiném tvaru, který pravidla české mluvnice umožňují – žena učiní prohlášení (ustanovení § 69 zákona o matrikách).

Výsledek: oddací list – pozn. „Zde zapsaná žena užívá od …… (od data provedení dodatečného záznamu) příjmení ve tvaru „Vu“. U dětí zůstává „Vu – Vuová“ (nebo by muselo být učiněno také prohlášení). U matky se promítne až do rodné matriky - v záhlaví rodného listu bude zapsáno příjmení „Vu“.

V AISEO bude tvar příjmení ženy uveden jako „Vu“, roz. „Vu“.

/POZOR!!! Některé matriky výše uvedené berou jako žádost o zápis příjmení v mužském tvaru dle ustanovení § 69a odst. 1 písm. d) z. č. 301/2000 Sb./

KÚ PardK

Ztotožňujeme se s právním názorem KÚ Pardubického kraje. Uvedená problematika byla řešena v zápisu z porady Benešov 2017, oddíl JMÉNO A PŘÍJMENÍ, bod č. 13.

4. V matričních knihách a v IS cizinců (CIS) se vede dvojí podoba:

- ***česká – podle matričního dokladu, vydaného v ČR – v souladu s úředním překladem***
- ***cizozemská - podle zápisu uvedeného latinkou v CD cizince***

§ 26/4 ZoM

[6] HRUŠÁKOVÁ, Milana, WESTPHALOVÁ, Lenka. § 860 In: *Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.:* Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655−975). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 826.

Do poznámky matičního dokladu cizince se uvede tvar jeho jména/jmen a příjmení uvedený latinkou v jeho cestovním dokladu (automaticky, ne na žádost.
Pokud tedy byl cizinci vydán v ČR matriční doklad (cizinec se zde např. oženil), uvede se v matriční knize manželství a na oddací list tvar jeho jména a příjmení v souladu s úředním překladem jeho cizozemského matričního dokladu do českého jazyka vyhotoveným podle nařízení o přepisu znaků. Do poznámky oddacího listu se zapíše tvar uvedený latinkou v cestovním dokladu cizince, tj. v matriční knize manželství - v oddíle Záznamy a opravy před podpisem se uvede „ Jméno a příjmení zde zapsaného muže/ženy je v jeho cestovním dokladu uvedeno ve tvaru ……“ a do poznámky matričního dokladu se uvede obsah oddílu Záznamy a opravy před podpisem.

Např.: v oddacím listu bude dle překladu veřejné listiny uvedeno jméno a příjmení muže ve tvaru „Viktor Šapov“, v poznámce oddacího listu bude uvedeno: „Jméno a příjmení zde zapsaného muže je v jeho cestovním dokladu uvedeno ve tvaru „Viktor Shapov“.

Na výše uvedené ustanovení poukazujeme z toho důvodu, že matriky na zmiňované ustanovení zákona o matrikách často zapomínají, popř. na matriční doklad poznámku napíšou, ale nezapíšou do matriční knihy.

KÚ PardK

Ztotožňujeme s právním názorem, resp. upozorněním KÚ Pardubického kraje. Zápis tvaru jména a příjmení v podobě uvedené v cestovním dokladu cizince do poznámky jeho českého matričního dokladu je *zákonnou povinností* (§ 26 odst. 4 zákona o matrikách).

Jestliže je rodný list výpisem z knihy narození, potom v oddíle „Záznamy a opravy před podpisem" musí být údaje uvedené v poznámce rodného listu zapsány i v knize narození.

5. <u>Příjmení připojované v souvislosti s uzavřením manželství</u>

Dotaz:

Přechyluje se jak jméno připojené v souvislosti s uzavřením manželství, tak dosud užívané jméno, nebo jen jedno z nich:

Odpověď:

U žen se přechylují v zásadě obě příjmení, tj. jak dosavadní, tak připojované. Odchylky od tohoto pravidla jsou možné jen na žádost.

<u>Dotaz v plném znění (diskutovaný na jarní Zderazi):</u>

Doposud matriky nevěstám, které si zvolily připojované příjmení, např. Rohalová se provdá za pana Horáka a na druhém místě si ponechá i dosavadní příjmení (připojí ke společnému příjmení), bude tedy Horáková Rohalová, nebo bez žádosti může být i Horák Rohalová – obě varianty jsou přípustné v souladu s pravidly české mluvnice. Ve svém

příspěvku ve Zderazi PhDr. Štěpán, Ph.D. (vedoucí oddělení onomastiky ÚJČ AV) uvedl, že matriky mají tuto praxi zavedenou, ale podle ÚJČ to není v souladu s pravidly české mluvnice. Budou matriky i nadále postupovat výše uvedeným způsobem či nikoliv?

KÚ PardK

Odůvodnění odpovědi:

S dotazem, zda existují z jazykového hlediska zásadní důvody pro změnu zavedené praxe matričních úřadů při uvádění příjmení žen po uzavření manželství, se Ministerstvo vnitra obrátilo na Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., oddělení onomastiky.
Ze zaslaného vyjádření vyplývá, že z jazykového hlediska je poněkud nevhodné, aby se na každé ze dvou příjmení, které žena používá, vztahovala rozdílná pravidla; celkově pak spojení obou příjmení působí hybridně a nevyváženě (např. Jana Novák Horáková, Petra Vraný Pospíšilová). Je poněkud nešťastné, že praxe matričního zápisu ženských příjmení typu Novák Horáková byla zavedena, protože k tomu nebyly žádné jasné a jednoznačné jazykové důvody. Ovšem pokud k tomu již došlo, je obtížné považovat výše uvedené jazykové důvody za zcela zásadní pro změnu této již běžné praxe. Je totiž třeba říci, že užívání dvou příjmení (v této pravopisné podobě, tj. bez spojovníku) představuje v češtině stále ještě poměrně nový a nepravidelný, dosud nedostatečně vžitý jev.
Základním pravidlem je, že se přechylují obě příjmení, tj. jak připojované, tak dosavadní, přeje-li si žena nepřechylovat obě nebo jedno z těchto příjmení, musí o to požádat.

6. Jména žijících sourozenců

Dotaz (diskutovaný na jarní Zderazi):

Jména žijících sourozenců… Jan Pavel x Pavel Jan, podle vyjádření p. Štepána nelze u sourozenců jména z jazykového hlediska takto zapsat, praxe je však odlišná. Dle našeho názoru se nejedná o jména, které již užívá žijící sourozenec. Domníváme se, že tyto případy se v praxi často nevyskytují. Přesto prosíme o sdělení, zda je výše uvedený postup i nadále možný.

KÚ PardK

Stručná odpověď:

Kterékoli ze jmen, které již má žijící sourozenec stejných rodičů, nelze zapsat dalšímu dítěti těchto rodičů.

Odůvodnění odpovědi:

Do matriční knihy nelze zapsat jména zkomolená, zdrobnělá a domácká. Fyzické osobě mužského pohlaví nelze zapsat jméno, pokud je matričnímu úřadu známo, že

toto *jméno užívá žijící sourozenec*, mají-li sourozenci společné rodiče. Vzniknou-li pochybnosti o existenci jména nebo jeho správné podobě, je občan povinen předložit doklad vydaný znalcem.[7]

Podle názoru PhDr. Knappové, CSc., pokud rodiče učiní souhlasné prohlášení o jménu svých dvou synů - *Jan a Martin* a na pozici druhého jména jim později prohlášením zvolí stejné jméno Jakub, tj. „Jan Jakub“ a „Martin Jakub“, popřípadě na pozici druhého jména svým synům zvolí vždy jméno jeho sourozence (do kříže), tj. „Jan Martin“ a „Martin Jan“, nejedná se o stejná jména a lze taková jména zapsat.

Uvedený názor nemá oporu v zákoně o matrikách. Zákon o matrikách totiž hovoří o jménu žijícího sourozence, aniž by přitom rozlišoval, zda jde o jméno první nebo druhé. Jinak řečeno zákon o matrikách nijak nerozlišuje jména podle jejich pořadí – aktuální právní úprava nezná jméno hlavní a jméno vedlejší. Z toho plyne, že obě jména jsou z právního hlediska rovnocenná. Nemá-li mít žijící sourozenec stejných rodičů stejné jméno, pak je s ohledem na rovnocennost jmen nutno konstatovat, že nemůže mít žádné ze jmen, které má tento sourozencem.

Pro úplnost dodáváme, že toto pravidlo platí i pro případy, kdy se činí prohlášení o volbě druhého jména, tj. jako druhé jméno nelze zvolit jméno, které již má žijící sourozenec týchž rodičů.

7. Jméno/jména a příjmení uvedená na Listině o nabytí státního občanství

Jak postupovat v případě, kdy se vydává Listina o nabytí státního občanství podle § 35 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), když prohlašovatel, vietnamský státní občan, který se narodil v ČR, má uvedeno v knize narození jméno Viet a příjmení To Dinh, na rodném listu má uvedeno jméno a příjmení To Dinh Viet a v CISu má uvedeno jméno Dinh Viet a příjmení To. Která z těchto podob jména a příjmení je správná? Podle zákona o matrikách má na území ČR každý užívat v úředním styku jméno a příjmení podle matričního dokladu vydaného v ČR.

KÚ OL

V knize narození je uveden samostatný oddíl „Jméno(a)“ a samostatný oddíl „Příjmení“. V knize narození je, jak uvádíte, uvedeno

Jméno(a): Viet
Příjmení: To Dinh.

Rodný list je výpisem z knihy narození a na tomto matričním dokladu je rovněž samostatný oddíl „Jméno, popř. jména“ a samostatný oddíl „Příjmení“. Na rodném listu musí být proto údaje o jménu a příjmení uvedeny tak, jak jsou uvedeny v matriční knize. Pokud tomu tak není, je nezbytné zjednat nápravu. Doporučujeme též ověřit podklady založené v příslušné sbírce listin.
Samozřejmě, prohlašovatel, kterému byl matričním úřadem vydán matriční doklad, má povinnost užívat v úředním styku jméno, popřípadě jména, a příjmení, která jsou uvedena na tomto matričním dokladu.[8]

[7] § 62 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
[8] § 61 odst. 1 a § 68 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Změny a opravy zápisů v matriční knize se provádějí na základě veřejných listin nebo jiných listin, stanoví-li tak zákon o matrikách.[9] V případě, že prohlašovatel užíval jméno a příjmení v chybném tvaru na základě českých matričních dokladů po dobu delší než 5 let, je možno využít § 58 odst. 5 zákona o matrikách.

Pro úplnost dodáváme, že problematice vietnamských jmen jsme se věnovali již v Informaci č.12/2014, bodu 4. a Zápise z porady na úseku státního občanství, konané v únoru 2016 v IVS Benešov, části B. Matriční úsek, bodu 3.

8. ***<u>Postup matričních úřadů při zápisu pravomocného rozhodnutí o změně příjmení na příjmení, které je příjmením rodným a žádosti o užívání tohoto příjmení v mužském tvaru rozvedené ženy do knihy manželství a knihy narození včetně následného vydání matričních dokladů a splnění oznamovacích povinností prostřednictvím aplikace Czech POINT</u>***

   V Zápisu z pracovní porady pořádané Ministerstvem vnitra ve dnech 30. - 31. 5. 2017 ve vzdělávacím středisku IVS v Benešově v bodě 34 je řešeno užívání příjmení po rozvodu manželství v mužském tvaru (str. 46), které bylo doplněno o vyjádření Ministerstva vnitra v zápise z pracovní porady pořádané Ministerstvem vnitra ve dnech 28. 5. - 30. 5. 2018 na str. 16 o rozlišení na dva případy. V matriční praxi jsme se ovšem setkali s případem, který nelze podřadit pod žádnou z uvedených variant.

   Příklad: Podruhé vdaná a nyní rozvedená paní Nováková, dříve Veselá rozená Fišerová, si po rozvodu svého druhého manželství požádala u příslušného matričního úřadu dle svého trvalého pobytu o povolení změny svého příjmení na příjmení Fišerová, které je jejím rodným příjmením. Po nabytí právní moci rozhodnutí o změně příjmení si u stejného matričního úřadu podala žádost o užívání svého příjmení Fišerová, jehož již byla nositelkou, v mužském tvaru Fišer.

   Dle závěrů z pracovních porad Ministerstva vnitra z let 2017 a 2018 lze dovodit, že pokud žadatelka projeví zájem, lze užívání příjmení Fišerová v mužském tvaru Fišer zapsat i do knihy narození tak, aby byla žadatelka oprávněna užívat svá příjmení ve tvaru Fišer rozená Fišer. Obdobou je i situace, kdy byla žadatelka vdaná pouze jednou a její rodné příjmení je jejím příjmením předchozím ovšem promeškala šestiměsíční lhůtu k vrácení se ke svému dřívějšímu příjmení.

   Při provádění dodatečných záznamů do matriky manželství a narození, kdy každá je vedena u jiného matričního úřadu a ani jeden z těchto matričních úřadů, příslušných pro zápis do matričních knih, není zároveň matričním úřadem příslušným ke změně příjmení dle trvalého bydliště žadatelky, vyvstalo několik nejasností v praktickém postupu, způsobu vystavení matričních dokladů a způsobu plnění oznamovacích povinností. V jaké posloupnosti budou předány matrice narození a matrice manželství stejnopisy rozhodnutí o změně příjmení a žádosti o užívání příjmení v mužském tvaru?

[9] § 5 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Datum účinnosti změny příjmení ve správním řízení je datum právní moci rozhodnutí o změně příjmení, datum účinnosti žádosti o zápis příjmení v mužském tvaru je datem zápisu do matriční knihy manželství? Pokud je datem účinnosti datum zápisu příjmení v mužském tvaru do knihy manželství bude stejné datum účinnosti i v knize narození?

Jak bude uvedeno rodné příjmení ženy v záhlaví oddacího listu vystaveného po provedení dodatečných záznamů (pokud bude žena uvedena v záhlaví oddacího listu s příjmením Veselá rozená Fišerová, dle původního zápisu v knize manželství, a rodný list bude vystaven na příjmení Fišer bez poznámky, budou žadatelkou nově užívané matriční doklady zcela matoucí)? Jak bude plněna oznamovací povinnost prostřednictvím aplikace Czech POINT (u rozvedených osob lze zapsat změnu příjmení jen u toho aktuálně užívaného, a to matrikou, která vede knihu manželství, změna/úprava rodného příjmení na příjmení v mužském tvaru matrikou, která vede matriku narození, není v současnosti možná)?

Vzhledem k výše uvedenému, kdy je zcela zřejmé, že od roku 2017 s nově zavedeným pravidlem vyplývajícím z metodik Ministerstva vnitra, kdy se uvedené změny příjmení zapisují až do rodných matrik osob i přes skutečnost, že tyto osoby změnily osobní stav, není možné najít shodu v jednotném postupu matričních úřadů, doporučujeme navrácení se k dřívějšímu ustálenému pravidlu, dle kterého se změna příjmení projeví v matrice podle aktuálního osobního stavu konkrétní osoby. A to i vzhledem ke skutečnosti, že Úřad městské části Brno-střed jako jeden z největších brněnských matričních úřadů se v minulosti nesetkal s žadatelkou, která by neakceptovala ustálenou argumentaci matričních úřadů, že v případě, kdy se vrací po rozvodu manželství k předchozímu příjmení a požaduje jeho užívání v mužském tvaru, pak se tato změna promítne pouze do oddací matriky a rodný list a její rodné příjmení zůstává beze změny.

MM Brna

Odpověď (s odůvodněním):

Uvedené otázky lze z hlediska provádění zápisu do matričních knih rozdělit do tří skupin:

1) Zápis rozvodu manželství – zde žádné pochybnosti nepanují, proto dále nerozebíráme. Tento krok je prvním krokem v celém procesu a je nezbytným předpokladem pro kroky další.
2) Zápis změny příjmení po navrácení se k příjmení předešlému v případech, kdy rozvedená žena prohlášení o navrácení se k předešlému příjmení učinila.
3) Prohlášení ženy o užívání příjmení v mužském tvaru (nepřechýlené podobě).

Každý z těchto kroků je samostatný. Pro lepší pochopení způsobu zápisu popisujeme kroky pod body 2) a 3) na příkladu.

Tento obecný úvod platí obdobně pro otázku č. 9.

Příklad

Žena postupně užívala příjmení **Fišerová (rodné) – Veselá – Nováková.** Žena má trvalý pobyt v Jihlavě, místo uzavření manželství - Jihlava, místo narození - Liberec.

Po rozvodu manželství žena požádala o změnu svého dosavadního příjmení (ve správním řízení) Nováková na rodné příjmení Fišerová. Žena chce užívat své rodné příjmení po povolené změně v mužském tvaru Fišer.
Pozn.: příjmení ženy v mužském tvaru lze užívat po splnění jedné ze zákonných podmínek daných v § 69a odst. 1 zákona o matrikách.

---

1. Změna příjmení (ve správním řízení) z dosavadního příjmení Nováková na rodné příjmení Fišerová

V případě, že matriční úřad dle trvalého pobytu ženy (Jihlava) povolí změnu příjmení ženy na příjmení Fišerová, učiní dodatečný záznam do knihy manželství (místo uzavření manželství Jihlava) a vystaví nový oddací list po povolené změně. Povolená změna příjmení bude vyznačena v AISEO. Součástí sbírky listin bude kopie rozsudku o rozvodu manželství, není-li rozvod manželství v matriční knize zapsán, stejnopis rozhodnutí o povolení změny příjmení na Fišerová, kopie nově vydaného oddacího listu po povolené změně příjmení.

Text poznámky v oddacím listu po povolené změně příjmení:
Rozsudkem Okresního soudu v Jihlavě ze dne 18. 05. 2018, č. j. 15 Nc 180/2018, který nabyl právní moci dne 20. 06. 2018, bylo toto manželství rozvedeno.
Rozhodnutím Magistrátu města Jihlavy ze dne 03. 04. 2019, čj. SČ/287/22/2019, které nabylo právní moci dnem 03. 04. 2019, byla zde zapsané ženě povolena změna příjmení z Nováková na příjmení Fišerová.

2. Žádost ženy o zápis příjmení v mužském tvaru Fišer

Matriční úřad Jihlava zašle s průvodním dopisem kopii vydaného rozhodnutí o povolení změny příjmení a žádost ženy o zápis jejího příjmení v mužském tvaru na matriční úřad v místě narození (tj. Liberec), neboť příjmení po povolené změně je jejím příjmením rodným. Matriční úřad, kde je narození zapsáno (Liberec) si v AISEO ověří, že se jedná o aktuálně užívané příjmení ženy (odkaz na § 81a zákona o matrikách).

Matriční úřad Liberec provede na základě žádosti ženy dodatečný záznam do knihy narození a vystaví nový rodný list, na němž bude již v **záhlaví uvedeno příjmení ženy v mužském tvaru Fišer.** V poznámce rodného listu s odkazem na § 69a odst. 4 zákona o matrikách bude uvedeno odkdy (datum provedení dodatečného záznamu v matriční knize narození, např. dne 02. 05. 2019) žena užívá příjmení v mužském tvaru. V souvislosti se zápisem „změny“ příjmení do AISEO prostřednictvím formuláře CzechPOINT se zvolí při zápisu mužského tvaru příjmení výjimka, že se jedná i o „změnu“ rodného příjmení. Součástí sbírky listin bude kopie rozhodnutí o povolené změně příjmení (pozn. záznam o nahlédnutí do AISEO lze uvést na tuto kopii), žádost ženy o zápis příjmení v mužském tvaru, kopie nově vydaného rodného listu s příjmením ženy v mužském tvaru Fišer. Matriční úřad Liberec vydá nový rodný list, který zašle žadatelce na doručenku do vlastních rukou.

Text poznámky v rodném listu:
Zde zapsaná užívá od 02. 05. 2019 příjmení v mužském tvaru.

Matriční úřad Liberec s průvodním dopisem postoupí z úřední povinnosti kopii nově vydaného rodného listu ženy matričnímu úřadu, kde je zapsán sňatek ženy (tj. Jihlava). Matrika Jihlava provede dodatečný záznam do knihy manželství na základě nově vydaného rodného listu ženy a vystaví nový oddací list a zašle jej žadatelce na doručenku do vlastních rukou.

Text poznámky v oddacím listu:
Rozsudkem Okresního soudu v Jihlavě ze dne 18. 05. 2018, č. j. 15 Nc 180/2018, který nabyl právní moci dne 20. 06. 2018, bylo toto manželství rozvedeno.
Rozhodnutím Magistrátu města Jihlavy ze dne 03. 04.2019, čj. SČ/287/22/2019, které nabylo právní moci dnem 03. 04. 2019, byla zde zapsané ženě povolena změna příjmení z Nováková na příjmení Fišerová. Zde zapsaná žena užívá od 02. 05. 2019 příjmení v mužském tvaru Fišer.

Závěr
Tento shora uvedený postup vyřeší odlišné datum právních účinků užívání příjmení po povolené změně příjmení ve správním řízení (dnem NPM rozhodnutí) a užívání rodného příjmení v mužském tvaru na základě žádosti ženy (dnem provedení záznamu v matriční knize). Rodný list a oddací list ženy je dán do souladu (podoba užívání příjmení včetně právních účinků). S odkazem na § 68 zákona o matrikách fyzická osoba, které byl matričním úřadem vydán matriční doklad, má povinnost užívat v úředním styku příjmení, popřípadě více příjmení, která jsou uvedena na tomto dokladu. V AISEO bude žena uvedena jako Fišer rozená Fišer.

9. Užívání rodného příjmení rozvedené ženy v mužském tvaru

Důvodem jsou nesoulady v postupu uvedené k bodu 34 na str. 18 Zápisu, a zejména rozpor navrženého postupu se zákonem č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách“).

Na nesoulad v Zápise poukazují rovněž matriční úřady Moravskoslezského kraje.

Problematickým je výklad uvedený v bodu a) na str. 18 Zápisu a jeho závěr, resp. shrnutí dané problematiky na téže straně.

Z textu Zápisu vyplývá, že matriční úřad provede dodatečný záznam o rozvodu manželství (nebyl-li již proveden) do knihy manželství, o oznámení o přijetí dřívějšího příjmení a o její žádosti o užívání příjmení v mužském tvaru; vydá nový oddací list, v jehož poznámce bude vedle údaje o rozvodu manželství text: „Zde zapsaná žena užívá od 21. 4. 2017 (datum učinění oznámení o zpětvzetí příjmení) příjmení Novák.“ Dále postoupí rodné matrice jedno vyhotovení potvrzení o přijetí dřívějšího příjmení spolu s žádostí o užívání příjmení v mužském tvaru, která

provede dodatečný záznam o užívání příjmení v mužském tvaru podle § 69a zákona o matrikách a vydá nový rodný list s příjmením „Novák“.

Jako závěr je uvedeno, že „Dnem učinění oznámení o užívání dřívějšího příjmení a vydáním potvrzení matričním úřadem je rozvedená manželka povinna užívat své dřívější příjmení, tj. Nováková. Dnem provedení dodatečného záznamu o užívání příjmení dřívějšího (v tomto případě rodného příjmení) v mužském tvaru do knihy manželství a vydání oddacího listu je rozvedená manželka povinna užívat své dřívější (rodné) příjmení v mužském tvaru, tj. Novák.“ Uvedený závěr nekoresponduje s textem uvedeným v bodě a), resp. s textem uvedeným v poznámce nově vydaného oddacího listu, podle kterého žena užívá příjmení „Novák“ od data oznámení o zpětvzetí dřívějšího příjmení, resp. vydání potvrzení o užívání dřívějšího příjmení.

Podle § 759 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, může manžel, který přijal příjmení druhého manžela, do šesti měsíců po rozvodu manželství oznámit matričnímu úřadu, že přijímá zpět své dřívější příjmení.

Podle § 71 zákona o matrikách se do knihy manželství zapíše oznámení rozvedeného manžela, že přijímá zpět své dřívější příjmení za podmínek stanovených zvláštním předpisem, kterým je vyhláška č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, dále jen „vyhláška“).

Při aplikaci postupu užívání dřívějšího příjmení po rozvodu manželství je potřeba vzít na zřetel, že oznámení o užívání dřívějšího příjmení po rozvodu manželství lze učinit u kteréhokoli matričního úřadu (srov. ust. § 31 vyhlášky). Matriční úřad, který oznámení přijímá, ověří, zda jsou splněny podmínky pro učinění oznámení; pokud zjistí, že podmínky splněny jsou, vydá oznamovateli potvrzení, že jeho oznámení o užívání dřívějšího příjmení přijal. Právní účinky užívání dřívějšího příjmení nastávají dnem, kdy je oznamovateli vydáno potvrzení.

Žádost o užívání příjmení v mužském tvaru lze rovněž podat u kteréhokoliv matričního úřadu. Matriční úřad, který žádost o užívání příjmení v mužském tvaru přijal, postoupí žádost spolu s dalšími doklady matričnímu úřadu, u něhož je matriční událost zapsána (srov. § 34 vyhlášky). O provedení dodatečného záznamu o užívání příjmení v mužském tvaru rozhoduje matriční úřad příslušný k zápisu do knihy manželství; pokud žádosti vyhoví, úkon provede, tzn., užívání příjmení v mužském tvaru zapíše. V případě, že žádosti nevyhoví v plném rozsahu, vydá o tom rozhodnutí (viz § 87 zákona o matrikách). Právní účinky užívání příjmení v mužském tvaru nastávají dnem provedení dodatečného záznamu o užívání příjmení v mužském tvaru do matriční knihy. Do poznámky matričního dokladu matriční úřad vyznačí, odkdy užívá žena nebo dítě ženského pohlaví příjmení v mužském tvaru (srov. § 69a odst. 4 zákona o matrikách).

Nastává prodleva mezi právními účinky užívání dřívějšího příjmení a užíváním příjmení v mužském tvaru. Není tedy možné vyznačit právní účinky užívání příjmení ženy v mužském tvaru v poznámce oddacího

listu ve stejný den, jako je den vydání potvrzení o zpětvzetí dřívějšího příjmení, jak je to uvedeno v bodě a) na str. 18 Zápisu.

K navrhovanému postupu popsanému na str. 17–18 Zápisu by byla nutná změna zákona o matrikách.

Podle našeho názoru se příjmení ženy, která se po rozvodu vrátila k dřívějšímu příjmení (rodnému) projeví pouze v oddací matrice, a to s ohledem na §§ 87 a 69a odst. 4 zákona o matrikách, a s ohledem na rozdílné právní účinky užívání dřívějšího příjmení po rozvodu manželství a užívání příjmení v mužském tvaru.

V příloze pro názornost zasíláme vzory matričních dokladů, které byly vystaveny podle postupu uvedeného v Zápise (vzor 1).
Dovolujeme si poukázat na skutečnost, že závěry řešení aplikačních postupů přijaté v diskuzním fóru nedávají možnost dostatečného posouzení navrženého řešení za použití metod výkladu právní normy, ať už jazykového, systematického či logického, příp. nadstandartních metod, za použití dostupné judikatury, které by měly být při navrhované změně na úseku matrik primárním hlediskem.

KÚ MSK

Příklad

Žena postupně užívala příjmení **Fišerová (rodné) – Nováková.** Žena má trvalý pobyt v Jihlavě, místo uzavření manželství - Jihlava, místo narození - Liberec.

Žena do šesti měsíců **po rozvodu manželství** (odkaz na § 759 občanského zákoníku) oznámila matričnímu úřadu v Jihlavě dne 02. 07. 2019, že přijímá zpět své dřívější příjmení (Fišerová), které je jejím příjmením rodným a zároveň požádala o užívání tohoto příjmení v mužském tvaru Fišer.
Pozn.: příjmení ženy v mužském tvaru lze užívat po splnění jedné ze zákonných podmínek daných v § 69a odst. 1 zákona o matrikách.

---

1. Oznámení ženy, že přijímá zpět své dřívější příjmení

Matriční úřad, který vede knihu manželství, v níž je manželství zapsáno (tj. Jihlava) provede na základě oznámení ženy ze dne 02. 07. 2019, že přijímá zpět své dřívější příjmení Fišerová, dodatečný záznam do knihy manželství a vydá nový oddací list. Následně bude tato změna vyznačena v AISEO. Součástí sbírky listin bude kopie rozsudku o rozvodu manželství, není-li rozvod manželství v matriční knize zapsán, oznámení ženy o zpětvzetí příjmení, kopie nově vydaného oddacího listu.

Text poznámky v oddacím listu po zpětvzetí příjmení:
Rozsudkem Okresního soudu v Jihlavě ze dne 18. 05. 2019, č.j. 15 Nc 180/2019, který nabyl právní moci dnem 20. 06. 2019, bylo toto manželství rozvedeno. Zde zapsaná žena oznámila dne 02. 07. 2019, že opět přijímá své dřívější příjmení Fišerová.

2. Žádost ženy o užívání dřívějšího příjmení **(rodného příjmení)** v mužském tvaru Fišer.

Matriční úřad Jihlava zašle s průvodním dopisem kopii nově vydaného oddacího listu s žádostí ženy o zápis příjmení v mužském tvaru na matriční úřad v místě narození (tj. matrika Liberec), neboť její aktuálně užívané příjmení je jejím příjmením rodným.

Matriční úřad narození (Liberec) si v AISEO ověří, že se jedná o aktuálně užívané příjmení ženy (odkaz na § 81a zákona o matrikách - Matriční úřad místa narození (Liberec) provede na základě žádosti ženy dodatečný záznam do knihy narození a vystaví nový rodný list, na němž bude již v **záhlaví uvedeno příjmení ženy v mužském tvaru Fišer**. V poznámce rodného listu s odkazem na § 69a odst. 4 zákona o matrikách bude uvedeno odkdy (datum provedení dodatečného záznamu v matriční knize narození, např. dne 29. 07. 2019) žena užívá příjmení v mužském tvaru. V souvislosti se zápisem „změny“ příjmení do AISEO prostřednictvím formuláře CzechPOINT se zvolí při zápisu mužského tvaru příjmení výjimka, že se jedná i o „změnu“ rodného příjmení. Součástí sbírky listin bude žádost ženy o zápis příjmení v mužském tvaru, kopie oddacího listu jako podpůrný doklad a kopie nově vydaného rodného listu s příjmením v mužském tvaru. Matriční úřad Liberec vydá nový rodný list, který zašle žadatelce na doručenku do vlastních rukou.

Text poznámky v rodném listu:
Zde zapsaná užívá od 29. 07. 2019 příjmení v mužském tvaru.

Matriční úřad místa narození (tj. Liberec) s průvodním dopisem postoupí kopii nově vystaveného rodného listu matričnímu úřadu, kde je zapsán sňatek ženy (tj. Jihlava). Matrika Jihlava provede z úřední povinnosti dodatečný záznam do knihy manželství na základě nově vydaného rodného listu ženy a vydá nový oddací list. Matriční úřad Jihlava nově vystavený oddací list zašle žadatelce na doručenku do vlastních rukou.

Text poznámky v oddacím listu:
Rozsudkem Okresního soudu v Jihlavě ze dne 18. 05. 2019, č. j. 15 Nc 180/2019, který nabyl právní moci dnem 20. 06. 2019, bylo toto manželství rozvedeno. Zde zapsaná žena oznámila dne 02. 07. 2019, že opět přijímá své dřívější příjmení Fišerová. Zde zapsaná žena užívá od 29. 07. 2019 příjmení v mužském tvaru Fišer.

Závěr
Tento shora uvedený postup vyřeší odlišné datum právních účinků užívání příjmení ženy po učiněném oznámení, že přijímá zpět své dřívější příjmení po rozvodu manželství (právní účinek dnem oznámení) a užívání jejího rodného příjmení v mužském tvaru na základě žádosti ženy (právní účinek dnem provedení záznamu v příslušné matriční knize). Rodný list a oddací list ženy je dán do souladu (podoba užívání příjmení včetně právních účinků). S odkazem na § 68 zákona o matrikách fyzická osoba, které byl matričním úřadem vydán matriční doklad, má povinnost užívat v úředním styku příjmení, popřípadě více příjmení, která jsou uvedena na tomto dokladu. V AISEO bude žena uvedena jako Fišer rozená Fišer.

10. ***Příjmení dítěte svěřeného do pěstounské nebo poručnické péče (kompenteční spor)***

Okresní soud svěřil pravomocným rozsudkem nezletilé dítě do pěstounské péče a současně nezletilému změnil příjmení dle žádosti pěstounů. Dítě mělo trvalý pobyt ve správním obvodu jiného matričního úřadu, než u kterého bylo zapsáno jeho narození.
Matrika narození, která měla mj. změnu příjmení zapsat do matriční knihy, podala návrh na vyřešení kompetenčního sporu. Usnesením zvláštního senátu bylo matrice narození sděleno, že se návrh zamítá z důvodu nesplnění procesních podmínek, když dle zjištění zvláštního senátu bylo trvalé bydliště nezletilého v jiném správním obvodu matričního úřadu. Místně příslušným matričním úřadem k rozhodnutí o žádosti o změnu příjmení nezletilého dítěte je dle ZOM správní orgán, v jehož obvodu má nezletilý trvalé bydliště. Tento matriční úřad však o takové žádosti o změnu příjmení nezletilého vůbec nevěděl. Matrika narození, která zapisuje údaje soudu do matriční knihy, nemá tedy kompetence k podání kompetenční žaloby, pokud má dítě trvalý pobyt v jiném správním obvodu, než kde je zapsáno jeho narození?
Rozsudků, ve kterých okresní soud rozhodl současně se svěřením dítěte do pěstounské nebo poručnické péče a zároveň změnil dítěti příjmení, začíná narůstat. Matričním úřadům nezbývá nic jiného než změnu příjmení zapsat do matriky narození dle pravomocného rozhodnutí soudu.

MM Plzně

11. ***Rozhodování soudů mimo pravomoc***

Vzhledem k tomu, že se množí případy, kdy soudy rozhodnou o změně příjmení nezletilého přímo a matričnímu úřadu oznámí tuto skutečnost pouze k zápisu, dotazuji se na správný postup matričního úřadu.
Z judikatury zvláštního senátu je zřejmé, že situaci nelze řešit vyvoláním kompetenčního sporu, pokud není zároveň podána matričnímu úřadu žádost o změnu příjmení. Možnost napadnout rozhodnutí soudu vydané mimo jeho pravomoc mají pouze účastníci řízení žalobou na zmatečnost, nikoli matriční úřad. Pravomocné rozhodnutí soudu, byť vydané mimo jeho pravomoc, právní účinky vyvolává. Podle § 5 zákona o matrikách matriční úřad zapisuje skutečnosti, které mají vliv na údaje uvedené v matriční knize. Soud však v případě oznámení k zápisu není žadatelem, kterému by bylo možné zápis rozhodnutím zamítnout.
Praxe se různí, některé úřady zápis změny příjmení podle rozhodnutí soudu zapíší, některé vedou na základě žádosti zákonných zástupců o změnu příjmení správní řízení, přičemž za souhlas soudu považují rozhodnutí soudu o změně příjmení. Důsledkem pak nastane situace, kdy v matriční knize je zapsána změna příjmení na základě rozhodnutí soudu a následně obdrží matriční úřad pravomocné rozhodnutí o změně příjmení nezletilého z matričního úřadu z místa trvalého pobytu nezletilého.

KÚ OL

K dotazu č. 10 a 11

Informace MV č. 20/2017, týkající se návrhu na zahájení kompetenčního sporu podle zákona č. 131/2002 Sb. vycházela z doporučení předsedy Nejvyššího správního soudu a místopředsedy Nejvyššího soudu, při jednání v obdobné věci. Při aplikaci doporučeného postupu se však v praxi ukázalo, že doporučený postup nebyl zvláštním senátem akceptován. Zvláštní senát, kterému byl předložen k projednání případ, kdy okresní soud rozhodl v rozporu se zákonem o změně jména a příjmení fyzické osoby, sice popsal velmi přesně nezákonný postup soudu, ale dospěl k závěru, že tuto věc nemůže projednat z důvodu, že ve věci neběželo současně řízení před správním orgánem, a nebyly tudíž naplněny podmínky pozitivního kompetenčního sporu (viz usnesení zvláštního senátu ze dne 21. března 2018, čj. Konf 7/2018-11). Zvláštní senát proto návrh matričního úřadu odmítl a zároveň konstatoval, že správní řízení ve smyslu ustanovení § 72 a násl. zákona o matrikách, nebylo zahájeno, neboť nebyla dosud podána žádost o změnu jména a příjmení nezletilého, a navrhovatel (matriční úřad) není proto povolán k tomu, aby jakkoli ve věci jména a příjmení nezletilého rozhodoval. Zároveň zvláštní senát uvádí, že zákon o matrikách nepředpokládá, že by řízení o změně jména a příjmení mohlo být zahajováno *ex officio*.

S ohledem na shora uvedené jsme toho názoru, že není možné zahajovat řízení o změně jména a příjmení z moci úřední, v tomto případě na základě rozhodnutí soudu, neboť ustanovení § 72 zákona o matrikách neumožňuje změnu jména a příjmení jinak, než v řízení vedeném na žádost[10] (to ostatně potvrzuje i zvláštní senát v citovaném usnesení).

V této souvislosti jde o základní otázku, zda samotné rozhodnutí soudu o změně jména a příjmení je způsobilé zahájit řízení o změně jména a příjmení, popřípadě, zda takovéto rozhodnutí může být bez dalšího podkladem pro provedení zápisu o změnu jména a příjmení do svazku matriční knihy, když zákon o matrikách s takovouto možností nepočítá. Uvedené je ostatně logické, neboť pravomoc v těchto věcech není soudům svěřena.

Závěr:

Zaslal-li rozsudek*, jímž je nezákonně měněno jméno nebo příjmení, matričnímu úřadu *přímo soud, který jej vydal, podle našeho názoru *nelze zapsat změnu pouze na základě rozsudku* (bez aktivity dotčených osob), neboť nejenže je k řízení o změně jména a příjmení příslušný výlučně matriční úřad, ale jde o řízení vedené pouze na návrh a výlučně z moci úřední matriční úřad tuto změnu provést nemůže.

Pokud osoba*, jíž je rozsudkem měněno jméno nebo příjmení, nebo její zákonný zástupce, *požádala (písemně nebo ústně do protokolu) **o zápis změny *na základě rozsudku soudu***, podle našeho názoru, *je možné na tuto žádost, nahlížet z materiálního hlediska jako na žádost o změnu příjmení* (žadatel se totiž věcně domáhá právě změny jména a příjmení) – v tomto případě by již byly splněny podmínky požadované zvláštním senátem pro zahájení řízení o pozitivním kompetenčním konfliktu. Matriční úřad řízení o žádosti přeruší s tím, že věc předloží

[10] Výjimkou je v tomto směru změna tvaru příjmení v důsledku změny pohlaví, což ovšem nedopadá na řešené přípa

k rozhodnutí zvláštnímu senátu. Tím by došlo k definitivnímu vyřešení věci, neboť lze předpokládat, že by došlo ke zrušení nezákonného soudního rozhodnutí.

Pokud byla žádost o změnu jména nebo příjmení na základě rozsudku soudu podána u matričního úřadu, který není místně příslušný k řízení o změně jména a příjmení, tento ji podle § 12 správního řádu postoupí matričnímu úřadu místně příslušnému, tedy matričnímu úřadu podle místa trvalého pobytu nezletilého. Ten již je oprávněn iniciovat řízení o kompetenční žalobě.

12. ***Změna příjmení nezletilého na základě žádosti pěstounů***

Prosím o stanovisko, zda lze na základě žádosti pěstounů povolit změnu příjmení nezletilého. Odkazuji na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové 25Co 89/2016, kterým byla zamítnuta žádost pěstounů o udělení souhlasu se změnou příjmení nezletilého.
Podle tohoto rozsudku pěstounům nepřísluší oprávnění žádat o udělení souhlasu k podání žádosti o změnu příjmení nezletilého. Navíc v odůvodnění je konstatováno, že ani řádný a příkladný výkon pěstounské péče, byť třeba i dlouhodobý, a souhlasné přání nezletilého se změnou příjmení nemůže být podle platné právní úpravy institutu pěstounství vážným důvodem pro změnu příjmení nezletilého. Lze tedy vůbec případné žádosti pěstounů, byť doložené souhlasem soudu k podání žádosti o změnu příjmení nezletilého, vyhovět nebo je nutné vždy s ohledem na povahu pěstounství žádost zamítnout?

KÚ OL

Ve věci změny příjmení dítěte svěřeného do pěstounské péče odkazujeme na bod II. Informace č. 13/2017. Zde je řešeno mj. postavení pěstouna ve vztahu k dítěti a způsob omezení výkonu určitých činností pěstounem (každé rozhodnutí v nikoli běžné záležitosti dítěte musí být schváleno soudem).

Výčet dokladů, které je třeba předložit k žádosti o povolení změny jména nebo příjmení je uveden v ustanovení § 76 zákona o matrikách. Jde-li o změnu jména nebo příjmení dítě, svěřeného do pěstounské péče, pěstoun/ni předkládá navíc pravomocné rozhodnutí soudu, kterým soud nahrazuje souhlas rodičů s podáním žádosti (nahrazuje se pouze souhlas rodičů s podáním žádosti). Byla-li soudem zamítnuta žádost pěstounů o udělení souhlasu se změnou příjmení nezletilého, potom nebyly pěstouny předloženy všechny doklady, které je třeba předložit k žádosti o povolení změny příjmení nezl. dítěte. Matriční úřad tak žádost pěstouna/nů o povolení změny příjmení nezl. zamítne. Proti zamítavému rozhodnutí se lze odvolat k příslušnému krajskému úřadu, popř. magistrátu měst Brna, Ostravy a Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy, jde-li o rozhodnutí úřadu městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města.

Pokud jde o otázku změny jména, upozorňujeme v této souvislosti i na naše závěry k otázce č. 2 z části Matriky tohoto zápisu.

V případě všech forem náhradní rodinné péče (poručnictví, pěstounství, svěření do péče) se nejedná o trvalý právní vztah mezi poručníkem/pěstounem a dítětem, či dítětem a osobou, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, ale o vztah časově omezený. Z tohoto důvodu změna příjmení na příjmení pěstounů je za stávajícího právního stavu sice právně možná, ale reálně by k ní nemělo pokud možno docházet právě z důvodu, že je pěstounství a priori dočasným opatřením.

S ohledem na nový charakter všech forem náhradní rodinné péče podle občanského zákoníku se v novele zákona o matrikách navrhuje, aby se změna jména příjmení *nepovolovala* nejen v případě, že by byla v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého (stávající znění), ale nově i v případech, jde-li o změnu jména dítěte nebo o změnu příjmení dítěte na příjmení poručníka/poručníků, nebo pěstouna/, anebo na příjmení osoby, do jejíž péče bylo dítě svěřeno, nejde-li však o jednoho z rodičů.

III. URČOVÁNÍ OTCOVSTVÍ

1. *Určení otcovství před soudem – dohoda o příjmení dítěte*

Matričnímu úřadu bylo zasláno soudem souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství a v dohodě bylo uvedeno, že se rodiče na příjmení dítěte nedohodli. Dle našeho názoru matrika osloví rodiče, aby učinili dohodu dodatečně, ale pokud by k dohodě nedošlo, učiní znovu oznámení soudu. Je uvedený postup správný?

KÚ HK

Z dotazu vyplývá, že rodiče učinili souhlasné prohlášení o určení otcovství ve smyslu ustanovení § 779 občanského zákoníku. Narozené dítě dosud žádné příjmení neužívalo, a pokud se rodiče na jeho příjmení nedohodli, matriční úřad učiní oznámení soudu[11]. Pokud by dítě již před souhlasným prohlášením o určení otcovství užívalo příjmení matky, bude toto příjmení užívat i nadále, dokud soud, jemuž byla nedohoda rodičů oznámena, o příjmení dítěte nerozhodne.

Bylo-li otcovství určeno soudem ve smyslu ustanovení § 783 odst. 1 občanského zákoníku a v pravomocném rozsudku soudu není uvedena dohoda o příjmení dítěte, matriční úřad vyzve rodiče, aby se dostavili na matriční úřad za účelem učinění dohody o příjmení dítěte. Pokud se rodiče ve stanovené lhůtě na matriční úřad nedostaví, popř. se nedohodnou na příjmení dítěte, dítě i nadále ponese příjmení, jaké měla matka, v době jeho narození[12] a matriční úřad učiní oznámení soudu[13].

2. *Určení otcovství k dítěti již narozenému, jehož otec není znám a jehož matka uzavřela manželství*

Otázka:

Vztahuje se ex lege a ex offo dohoda o příjmení učiněná snoubenci u sňatku (§ 860 odst. 1 OZ) i na dítě, jehož otec není znám a matka s manželem neučinili prohlášení podle § 862 odst. 2 OZ na toto dítě v případě, kdy manželé určí k dítěti otcovství souhlasným prohlášením?

Stručná odpověď:

V zásadě ano.

Dotaz v plném znění:

Vztah § 19 odst. 2 ZOM a § 860 odst. 1 a § 862 odst. 2 OZ

Matka dítěte (dítě nese příjmení Pavelka), jehož otec není znám, uzavřela manželství. Manželé se dohodli na společném příjmení podle § 660 písm. a) např. Novákovi. Dítě matky nebylo zahrnuto do dohody o příjmení společných dětí podle § 862 odst. 2 OZ. Po uzavření manželství se matka dítěte Nováková společně s manželem dostavili na matriční úřad za účelem určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů k tomuto dítěti Pavelkovi. Trvali však na tom, aby dítě i nadále

[11] § 19 odst. 6 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
[12] § 19 odst. 5 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
[13] § 19 odst. 6 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

neslo příjmení Pavelka, které užívá od narození. Rodiče chtěli postupovat podle § 19 odst. 2 zákona o matrikách.

Řešená otázka: Vztahuje se ex lege a ex offo dohoda o příjmení učiněná snoubenci u sňatku (§ 860 odst. 1 OZ) i na dítě, jehož otec není znám a matka s manželem neučinili prohlášení podle § 862 odst. 2 OZ na toto dítě v případě, kdy manželé určí k dítěti otcovství souhlasným prohlášením?

Názor KÚ LK: Máme za to, že v tomto případě dítě musí po učinění souhlasného prohlášení o urč. otc. nést příjmení určené při uzavření manželství pro společné děti manželů tedy Novák, a to podle § 860 odst. 1 občanského zákoníku, neboť manžel matky se učiněním souhlasného prohlášení stal rodičem, resp. rodiče dítěte jsou manželé.

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:
Jakkoli řešení popsaného případu z platné právní úpravy jednoznačně nevyplývá, považujeme za racionální závěr KÚ LK, podle něhož by mělo dítě nést společné příjmení rodičů (manželů). Podle našeho názoru není v tomto případě rozhodné, že k určení otcovství k dítěti došlo až na základě souhlasného prohlášení rodičů (manželů) po jeho narození (za situace, kdy již dítě neslo jiné příjmení). Lze se domnívat, že volba společného příjmení při nebo po uzavření manželství, popřípadě dohoda o příjmení společných dětí při uzavření manželství, by měla být zásadně směrodatná i pro příjmení dříve narozených dětí manželů, i když k určení otcovství k nim dojde až později.
Ostatně popisovaným směrem se vydávají i změny obsažené v aktuální novele občanského zákoníku, která je součástí novelizace zákona o matrikách.

3. <u>Zápis otce dítěte do matriky narození – dítě narozené v cizině</u>

Kolize institutu domněnky otcovství mezi českým a cizím právem.

K matričnímu úřadu se dostavila matka dítěte, státní občanka ČR, a žádala o sepsání žádosti o zápis narození jejího dítěte, které se narodilo v cizině, do ZM Brno. Matrikářka zjistila, že matka dítěte je vdaná. Domněnka otcovství svědčí dle českého práva (§ 776 odst. 1 OZ) manželu matky. Žadatelka předložila cizozemský matriční doklad, v němž byl jako otec dítěte uveden jiný muž než manžel (v posledním případu se jednalo o Velkou Británii).

Otázka: Jak bude narození zapsáno? Bude v českém rodném listu již při prvotním zápise uveden manžel matky, nebo otec dítěte, resp. muž podle cizozemského matričního dokladu?
Názor KÚ LK: Máme za to, že je-li matka státní občanka ČR, platí české právo a matrikář v kolonce otec dítěte vyplní manžela matky, nikoliv muže, který není manželem matky, byť je v cizozemské listině jako otec uveden.

KÚ LK

Narodí-li se dítě v době od uzavření manželství do uplynutí třístého dne poté, co manželství zaniklo nebo bylo prohlášeno za neplatné, anebo poté, co byl manžel matky prohlášen za nezvěstného, má se za to, že otcem je manžel matky.[14]

Ztotožňujeme se s názorem KÚ LK, že do zvláštní matriky bude jako otec dítěte zapsán manžel matky dítěte, přestože je v cizozemském rodném listu dítěte uveden jako otec dítěte jiný muž. Poté, co bude úspěšně popřeno otcovství manželem matky dítěte, může matka určit otcovství souhlasným prohlášením spolu s jiným mužem.

[14] § 776 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

IV. MANŽELSTVÍ

1. *Neexistence manželství*

Zajímavý případ z naší matriční praxe

Na matriční úřad v Libereckém kraji se dostavil státní občan České republiky a požádal o zápis svého manželství uzavřeného v Kosovu (se státní občankou Kosova) do zvláštní matriky Brno. Při sepisování žádosti vyšlo najevo, že tento muž vůbec nebyl při uzavření manželství přítomen, pouze poskytl svůj cestovní pas a vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství. Matriční úřad oznámil policii ČR. Žádost o zápis byla do ZM odeslána, zápis byl proveden.
Poté Okresní soud Liberec vydal trestní příkaz, kterým byl tento muž uznán vinným mj., že předložil žádost o zápis narození dítěte nar. ve Spolkové rep. Německo, za jehož otce se prohlašoval, a že manželství ve skutečnosti neuzavřel, a za odměnu poskytl pouze své osobní doklady…
Připravili jsme podnět k soudu, neboť jsme měli za to, že se jedná o zdánlivé manželství (§ 677 OZ) a zažádali jsme o zahájení řízení v této statusové věci a vydání rozhodnutí, zda tu manželství je či není.
OS Liberec vydal rozsudek, který určil, že manželství není. Rozsudek byl zaslán zvláštní matrice k dalšímu postupu.

KÚ LK

Postup KÚ LK vychází z doporučení Ministerstva vnitra (MV – 132697-4/VS-2018). Kopii rozsudku Okresního soudu v Liberci v této věci pro informaci připojujeme v příloze č. 2.

2. *Doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství vydané cizím státem – k zamyšlení, k diskuzi*

V rámci posuzování obsahu dokladů o právní způsobilosti k uzavření manželství vydané cizím státním občanům a předkládaných matričním úřadům v České republice chceme upozornit na složitou praxi a nejednotnost vyhodnocování obsahu těchto listin.
V příloze zasíláme ukázky cizozemských listin, které v rámci předoddavkového řízení byly předloženy matričnímu úřadu a jejichž označení (název) neodpovídá obsahu. Listiny vždy posuzujeme podle obsahu, nikoli podle názvu.
Příklad č. 1: Tunis – Potvrzení o právní způsobilosti k sňatku. Tento doklad navzdory jeho názvu nelze považovat za doklad o právní způsobilosti k uzavření manželství pro občana Tunisu. Byl vyhodnocen pouze jako potvrzení o osobním stavu (svobodný).

Ztotožňujeme se s názorem KÚ Libereckého kraje.

Příklad č. 2: Maroko – Potvrzení. V rámci posouzení obsahu tohoto dokladu vydaného Velvyslanectvím Marockého Království v Praze se naše názory rozcházejí.

Otázka: Lze tento doklad považovat za právní způsobilost k uzavření manželství či nikoli? Snoubenec musí navíc prohlásit, že nežije v platném manželství.

Předložené potvrzení nelze považovat za vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství. Na potvrzení není uvedeno, že snoubenec je z hlediska právního řádu Maroka způsobilý k uzavření manželství. Žadatel požádá o prominutí předložení vysvědčení, doloží potvrzení o svém osobním stavu, je-li cizím státem vydáváno; není-li vydáváno, učiní prohlášení o svém osobním stavu a vzhledem k tomu, že se jedná o muslimskou zemi, učiní prohlášení, že „nemá žádnou manželku“.

<u>Příklad č. 3</u>: Bělorusko – Potvrzení. Dle našeho názoru je tento doklad dokladem o právní způsobilosti.

Ztotožňujeme se názorem KÚ LK.

<u>Příklad č. 4</u>: Kazachstán – Potvrzení o právní způsobilosti k uzavření manželství. Navzdory označení dokladu jej vzhledem k jeho obsahu nelze považovat za doklad o právní způsobilosti.
Otázka: Lze jej vyhodnotit jako potvrzení o osobním/rodinném stavu? Nebo nikoli, neboť se potvrzení o tom, že k označené osobě nebyl proveden, zápis o uzavření manželství se vztahuje pouze na území města Karagandy? My bychom tento doklad jako potvrzení o osobním stavu nepřijali, resp. bychom nechali snoubence učinit prohlášení do sbírky listin.

KÚ LK

Předložené potvrzení nelze považovat za vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství. Na potvrzení není uvedeno, že snoubenec je z hlediska právního řádu Kazachstánu způsobilý k uzavření manželství. Žadatel požádá o prominutí předložení vysvědčení, doloží potvrzení o svém osobním stavu, je-li cizím státem vydáváno; není-li vydáváno, učiní prohlášení o svém osobním stavu.

V. OVĚŘOVÁNÍ

1. *Zkouška úředníka*

Stručný dotaz:

Je možné vyhovět žádosti o zajištění zkoušky úředníka obecního úřadu k agendě vidimace a legalizace dle Směrnice MV v době, kdy obec požádala o zařazení obecního úřadu do seznamu v příloze č. 1 vyhlášky č. 36/2006 Sb.?

Stručná odpověď:

Ano.

Dotaz v plném znění:

Je možné vyhovět žádosti o zajištění zkoušky úředníka obecního úřadu k agendě vidimace a legalizace dle Směrnice MV v době, kdy obec požádala o zařazení obecního úřadu do seznamu v příloze č. 1 vyhlášky č. 36/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).

Všechny formální úkony a podmínky dané Směrnicí MV byly splněny, žádost na MV již byla řádně podána, stanoviska magistrátu i KÚ jsou kladná. Uchazeč je zařazen v rámci úřadu jako úředník. Obecní úřad, do něhož je úředník zařazen, ještě není uveden v příloze č. 1 vyhlášky.

Řešená otázka: Může příslušný magistrát vyzkoušet úředníka např. již letos na podzim, ještě před novelou vyhlášky? Nebo může být uchazeč ke zkoušce přihlášen až po novele vyhlášky a teprve pak poběží lhůta 30 dnů k přípravě ke zkoušce a prakticky bude moci obecní úřad začít ověřovat nejdříve v únoru, březnu, podle dohodnutého termínu zkoušky.

Názor KÚ LK: Máme za to, že ano. Skutečnost, že by obecní úřad nebyl zařazen do novely vyhlášky, by neznamenala neplatnost úspěšně vykonané zkoušky úředníka zařazeného do tohoto úřadu. Znamenala by to, že úředník nemůže v rámci úřadu provádět ověřování, protože úřad není uveden v seznamu obecních úřadů v příloze č. 1 vyhlášky.

KÚ LK

Odůvodnění odpovědi:

Ministerstvo vnitra každoročně reaguje na požadavky obecních úřadů, které mají zájem agendu ověřování vykonávat. Žádosti jednotlivých obecních úřadů jsou Ministerstvu vnitra doručovány na základě doporučení krajského úřadu a příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností, a to po prověření, zda jsou splněny materiálně technické a personální podmínky k provádění ověřování (zda úředníci splňují kvalifikační požadavky pro výkon ověřovací agendy podle § 14 zákona o ověřování, zda je zajištěna vhodná úřední místnost, obstarány ověřovací knihy, ověřovací doložky apod.). Příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností (ORP) a krajský úřad ověřují, zda kromě starosty a místostarosty je/bude připraven úředník, který bude ověřovací agendu vykonávat.

Podle našeho názoru tak nic nebrání tomu, aby úředník vykonal zkoušku z ověřování u příslušného ORP dříve, než bude příslušný obecní úřad zařazen do přílohy č. 1 vyhlášky č. 36/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu, ve znění pozdějších předpisů. Bude-li žádosti obecního úřadu vyhověno, dnem nabytí účinností novely vyhlášky (zpravidla k 1. lednu kalendářního roku) může tento již připravený úředník začít ověřovací agendu vykonávat.

VI. Státní občanství - odpovědi na dotazy krajských úřadů

1. K § 12 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „SpŘ“) - zahájení správního řízení při zjišťování státního občanství a postoupení žádosti z důvodu změny místní příslušnosti

a) Jaký je postup správního orgánu, který vede řízení ve věci žádosti o vydání osvědčení o státním občanství ČR, pokud vyjde najevo, že od počátku řízení nebyl místně příslušným úřadem?

KÚKH

b) Odpověď Ministerstva vnitra (dále jen „MV“): Správní řízení je zahájeno teprve doručením žádosti orgánu věcně i místně příslušnému a teprve od tohoto časového okamžiku běží lhůty pro vydání rozhodnutí. Žádost bude postoupena správním orgánem, kterému byla nesprávně podána, podle § 12 správního řádu.

c) Dotaz KÚKH v plném znění:

Žadatel, který neměl nikdy pobyt na území ČR, podal žádost o zjištění státního občanství a vydání osvědčení u ÚMČ Praha 1. Tento úřad zahájil správní řízení a zaslal žadateli oznámení o zahájení správního řízení. Současně požádal archivní správu MV o státoobčanské šetření, ze kterého vyplynulo, že se místní příslušnost odvíjí od domovské příslušnosti otce žadatele, a proto postoupil žádost k vyřízení příslušnému krajskému úřadu. Ve kterém okamžiku je zahájeno správní řízení? Přijetím žádosti ÚMČ Praha 1 nebo přijetím postoupené žádosti příslušným krajským úřadem?

d) Odůvodnění odpovědi Ministerstva vnitra (dále jen „MV“):

Správní řízení je zahájeno teprve doručením žádosti orgánu věcně i místně příslušnému a teprve od tohoto časového okamžiku běží lhůty pro vydání rozhodnutí. Žádost bude postoupena správním orgánem, kterému byla nesprávně podána, podle § 12 správního řádu. Pokud by šlo o prohlášení podle § 32 ZSO, viz bod 23., str. 24 zápisu z porady 9.-10.2.2016.

Věcná příslušnost je vymezena v § 10 SpŘ, místní příslušnost v § 11 SpŘ. Obecně v případě § 11 odst. 1 SpŘ platí, že pokud je naplněno jedno z kritérií pro určení místní příslušnosti, není třeba již zkoumat kritéria uvedená dále.

Příslušnost k vydávání osvědčení (o státním občanství ČR) je stanovena v § 44 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky, ve znění zákona č. 207/2019 Sb. (dále jen „ZSO“). Podle odstavce 1 je příslušným úřadem krajský úřad (viz §17 ZSO) určený podle místa trvalého, popřípadě posledního trvalého pobytu fyzické osoby, o jejíž státní občanství se jedná, na území České republiky. Pokud fyzická osoba trvalý pobyt na území České republiky nikdy neměla, je místně příslušným Úřad městské části Praha 1. Žádost o vydání osvědčení se podává u krajského úřadu podle odstavce 1. V cizině lze podat žádost u

zastupitelského úřadu, který ji bezodkladně zašle příslušnému krajskému úřadu v České republice.

V § 12 SpŘ jsou zakotvena procesní pravidla pro situaci, kdy podání dojde věcně nebo místně nepříslušnému správnímu orgánu. V tom případě musí tento nepříslušný správní orgán podání bezodkladně postoupit příslušnému správnímu orgánu. Výkladem pojmu „bezodkladně“ se zabývaly i soudy, v této souvislosti lze zmínit např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, který ve svém rozhodnutí (NSS 9 As 117/2012) mimo jiné dovodil, že slovo bezodkladně nemusí v každém jednotlivém případě znamenat ihned či do jednoho dne. V podmínkách jednotlivých případů může být bezodkladné postoupení i postoupení provedené druhý den po jeho obdržení.

Postoupení správní orgán učiní usnesením, které se pouze poznamenává do spisu. Současně musí o tomto postoupení uvědomit toho, kdo podání učinil. Pro zahájení řízení a běh lhůty pro vydání rozhodnutí je rozhodující teprve okamžik, kdy žádost dojde věcně i místně příslušnému správnímu orgánu. Okamžik podání nepříslušnému správnímu orgánu tedy není rozhodující.

2. Vliv popření otcovství na státní občanství dítěte podle zákona č. 39/1969 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů

a) Došlo u dítěte popřením otcovství k pozbytí českého a československého státního občanství za účinnosti zákona č. 39/1969 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů?

KÚKH

b) Odpověď MV: Za účinnosti zákona č. 39/1969 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů, u dítěte nedošlo pravomocným rozhodnutím soudu o popření otcovství k pozbytí českého a československého státního občanství. Ke stejnému závěru je třeba dojít i za účinnosti zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky.

c) Dotaz KÚKH v plném znění:

Žádáme o rekapitulaci vlivu popření otcovství na pozbytí státního občanství dítěte dle zákona č. 39/1969 Sb. a č. 40/1993 Sb. Krajské úřady disponují stanoviskem MV čj: VS-1364/20/2-2004 ze dne 7.12.2004, kdy byl přijat názor, že k pozbytí státního občanství ČR nedojde. K zákonu č. 39/1969 Sb. stanovisko MV vydáno nebylo, při ZOZ v Benešově je vykládáno, že se československé státní občanství popřením otcovství pozbývá (bez výslovné právní úpravy).

d) Odůvodnění odpověď MV:

Stanovisko MV čj: VS-1364/20/2-2004 ze dne 7.12.2004 a názor v něm vyslovený platí obdobně i pro posouzení vlivu popření otcovství na státní občanství dítěte za účinnosti zákona č. 39/1969 Sb. Přiměřeně tento právní názor platí i pro

případy popření otcovství československého státního občana k dítěti za účinnosti zákona č. 194/1949 Sb., o nabývání a pozbývání československého státního občanství, ve znění pozdějších předpisů.

Podle čl. 12 odst. 1 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů, stanoví nabývání a pozbývání státního občanství České republiky zákon. K pozbytí státního občanství tak může dojít pouze z důvodů stanovených zákonem.

3. K § 7 zákona č. 186/2013 Sb. - určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů k mrtvě narozenému nebo krátce po porodu zemřelému dítěti a vliv prohlášení na státoobčanský status dítěte

a) Lze učinit souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství k zemřelému dítěti? Bude mít vliv určení otcovství na státoobčanský status dítěte?

KÚJmK

b) Odpověď MV: Souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství lze k zemřelému dítěti učinit. Prohlášení však nebude mít vliv na státoobčanský status dítěte.

c) Dotaz KÚJmK v plném znění: Svobodná slovenská občanka porodila předčasně v České republice dítě, které žilo jeden den a zemřelo. Rodiče dítěte nestihli učinit souhlasné prohlášení o určení otcovství podle ust. § 779 OZ, vzhledem k předčasnému porodu a nemoci matky. Otec dítěte, státní občan České republiky, by chtěl být zapsán v knize narození jako otec, matka dítěte si to přeje také, a proto oba chtějí učinit souhlasné prohlášení o určení otcovství.

1. Existuje z pohledu obecných ustanovení o právním jednání nějaká překážka, která by bránila učinit prohlášení o určení otcovství k zemřelému dítěti? Lze tento úkon provést?

2. Jak to bude se státním občanstvím zemřelého dítěte, pokud bude učiněno výše uvedené prohlášení a otec dítěte bude zapsán do knihy narození? Bude se mít za to, že k datu úmrtí byl pouze slovenský státní občan?

d) Odůvodnění odpovědi MV:

Ad. 1. Souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství k zemřelému dítěti lze učinit. Zde MV vychází z právního názoru JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D., předsedy senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu, který se předmětnou problematikou zabývá. Podle jeho odborného názoru není právními předpisy určení otcovství k mrtvému či mrtvě narozenému dítěti vyloučeno. Naopak takový výklad, který by určení otcovství k mrtvému dítěti zapovídal, by se mohl jevit jako problematický z pohledu práva na respektování soukromého života biologického otce dítěte ve smyslu čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Obdobný názor zaujalo k uvedené problematice rovněž Ministerstvo spravedlnosti ve stanovisku ze dne 12.8.2016. V tomto stanovisku mimo jiné uvedlo, že i v případě zápisu údajů o dítěti, které se nenarodilo živé, lze zapsat údaj o otci a lze vyjít ze souhlasného prohlášení rodičů o určení otcovství, byť toto prohlášení nemá v dané situaci z hlediska určování otcovství ve smyslu občanského zákoníku žádný efekt. Nedochází k založení právního vztahu otcovství, ale zápisem údajů se manifestuje

a deklaruje rodinné pouto. Pro tento výklad svědčí i ustanovení § 14 odst. 3 písm. a) zákona o matrikách.

Ad. 2. Zemřelé dítě nenabyde na základě souhlasného prohlášení rodičů státní občanství ČR dle § 7 ZSO. Při posuzování právních aspektů uvedené situace je nezbytné vycházet z ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v němž je výslovně stanoveno, že práva může mít a vykonávat jen osoba. Dle ustanovení § 23 občanského zákoníku člověk má právní osobnost od narození až do smrti. Proto může dojít na základě právního úkonu, jímž je souhlasné prohlášení rodičů o určení otcovství k nenarozenému dítěti, k nabytí státního občanství České republiky až k datu narození dítěte.

Právním následkem právní události spočívající v narození člověka je vznik jeho právní osobnosti. To však platí pouze za podmínky, že se dítě narodí živé. Narodí-li se dítě mrtvé, osoba v právním smyslu vůbec nevznikla a nedošlo rovněž ke vzniku právní osobnosti.

Pokud rodiče učinili souhlasné prohlášení o určení otcovství teprve po úmrtí dítěte (dítě narozeno 5.9.2019, 6.9.2019 zemřelo, souhlasné prohlášení učiněno 12.9.2019) k nabytí státního občanství ČR dítěte souhlasným prohlášením rodičů o určení otcovství státního občana ČR dle § 7 ZSO nedojde, neboť již neexistovala právní osobnost dítěte. Zde je zároveň třeba mít na paměti, že při nabytí státního občanství ČR souhlasným prohlášením rodičů o určení otcovství státního občana ČR se státní občanství ČR nabývá ke dni učinění souhlasného prohlášení, nikoliv zpětně ke dni narození dítěte.

4. *K § 17 a § 18 zákona č. 186/2013 Sb. - podání žádosti o udělení státního občanství ČR a zastoupení*

a) Jaké doklady je nezbytné připojit k žádosti podávané zletilou osobou omezenou ve svéprávnosti a v případech, kdy je zletilá fyzická osoba zastoupena na základě plné moci?

KÚPaK

b) Odpověď MV: K žádosti o udělení státního občanství zletilé osobě omezené ve svéprávnosti podané soudem jmenovaným opatrovníkem je třeba vedle zákonem stanovených podkladů připojit rovněž souhlas soudu s jejím podáním. Zletilá fyzická osoba, která jedná prostřednictvím zmocněnce, podá žádost o udělení státního občanství zákonem stanoveným způsobem, tedy osobně. Osobní podání žádosti zahrnuje vyplnění dotazníku při jejím podání.

c) Dotaz KÚPaK v plném znění: Ustanovení § 17 a § 18 ZSO upravují podání žádosti o udělení státního občanství České republiky. V praxi jsme se setkali s případem, kdy žádost podávala matka – opatrovník, za svého zletilého syna, který byl omezen ve svéprávnosti. Okresní soud rozhodl, že opatrovník je oprávněn zastupovat zletilou osobu při právním jednání s výjimkou běžných záležitostí každodenního života. Nejedná-li se o běžnou záležitost, vyžaduje se k naložení se jměním opatrovance schválení soudu. Náš dotaz zní, zda se v těchto případech bude vyžadovat souhlas soudu k podáním žádosti či nikoliv …. (příslušná zákonná ustanovení tyto případy neupravují).

Výše uvedené ustanovení říká, že se žádost o udělení státního občanství České republiky podává osobně u krajského úřadu …… příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele. Opět případ z praxe – na úřad se dostavili manželé, žadatelkou bude žena. Tato žena podá u příslušného úřadu žádost, vše ostatní bude u úřadu činit její manžel na základě plné moci, popř. jiný zplnomocněný zástupce. Tento zástupce úřadu doloží potřebné listiny (většinu z nich pošle datovou schránkou), vyplní a v zastoupení podepíše dotazník. Je možné tento postup akceptovat, přestože příslušná zákonná ustanovení jasně stanoví postup při podání žádosti o udělení státního občanství České republiky?

d) Odpověď MV: § 18 ZSO procesně upravuje zejména žádost podanou za dítě, tedy osobu nezletilou. Uváděný případ se však týká zletilé osoby omezené ve svéprávnosti. Obecná úprava opatrovnictví člověka je obsažena v §§ 465-485 OZ. V § 483 odst. 1 OZ je stanoveno, že opatrovník nesmí vyslovit souhlas se změnou osobního stavu opatrovance, neschválil-li to soud.

Změnou osobního stavu je i změna státoobčanského statusu spočívající ve změně státního občanství fyzické osoby. Z uvedeného tak vyplývá, že k žádosti o udělení státního občanství zletilé osobě omezené ve svéprávnosti podané soudem jmenovaným opatrovníkem je třeba připojit souhlas soudu s jejím podáním. V opačném případě by podání opatrovníka trpělo vadami a musel by být vyzván k jejich odstranění, jinak by nebylo možné pokračovat v řízení.

Ustanovení § 18 odst. 3 ZSO uvádí oprávnění zákonného zástupce. Toto oprávnění se týká, jak tomu ostatně slovní spojení „zákonný zástupce“ nasvědčuje, té části rodičovské odpovědnosti, jejímž obsahem je oprávnění i povinnost zastupovat dítě při právních jednáních (§ 892 – 895 OZ). Nejedná se tedy o situace, v nichž by rodič dítěte figuroval z toho důvodu, že mu náleží oprávnění i povinnost zajišťovat osobní péči o dítě (§ 880 - § 886 OZ). Jeho primární účel spadá do oblasti zastupování dítěte při právním jednání.

Právními instituty, jejichž hlavním účelem je nahradit rodiče v té části jejich rodičovské odpovědnosti, která spočívá v oprávnění i povinnosti zastoupit dítě při právních jednáních, jsou opatrovnictví a poručnictví, přičemž to, zda dítěti v konkrétní situaci bude jmenován poručník či opatrovník, nutně nesouvisí s tím, že v případě jmenování poručníka se bude vždy jednat o dítě v náhradní péči, nýbrž s tím, do jaké míry je rodičům dítěte zachována jejich rodičovská odpovědnost.

Poručníka je na místě dítěti jmenovat v těch případech, kdy zde není žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu. Opatrovník je pak dítěti jmenován tehdy, je-li rodičovská odpovědnost rodiče pouze omezena, přičemž na rozdíl od poručníka bude rozsah, v jakém je opatrovník oprávněn dítě zastupovat, formulován výrokem soudního rozhodnutí a tento bude odpovídat míře, v jaké nemohou při právních jednáních dítě zastupovat jeho rodiče. Poručenství a opatrovnictví se tak při zastupování dítěte při právních jednáních liší pouze rozsahem, nikoli obsahem ani postavením poručníka či opatrovníka ve vztahu k dítěti. Je-li pak opatrovník v souladu se soudním rozhodnutím o svém jmenování oprávněn dítě v určité záležitosti zastoupit, nebude se jeho jednání ani jeho postavení v dané otázce od postavení poručníka nijak lišit. To ostatně dokládá i § 944 OZ, v souladu s nímž „pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci přiměřeně“.

Jak poručník, tak i opatrovník jsou v souladu s § 934 odst. 1 OZ oprávněni jednat jménem dítěte toliko v běžných záležitostech, přičemž v nikoli běžné záležitosti, týkající se dítěte, bude jejich jednání jménem dítěte podléhat schválení soudu, jinak bude nicotné. Opatrovník nebo poručník tedy musí k žádosti o udělení státního občanství připojit souhlas soudu s jejím podáním.

Pokud jde o další část dotazu týkající se obecně zastoupení žadatele o státní občanství ČR na základě plné moci, lze uvést následující. Podle § 17 ZSO se podává žádost o udělení státního občanství České republiky osobně u krajského úřadu, v hlavním městě Praze u úřadu městské části stanovené v příloze č. 1 k tomuto zákonu (dále jen „krajský úřad“) příslušného podle místa trvalého pobytu žadatele. V § 21 odst. 1 ZSO je dále stanoveno, že krajský úřad pouze vyplní se žadatelem dotazník k žádosti a spolu s předloženými doklady a svým stanoviskem a stanoviskem obecního úřadu obce, ve které je žadatel přihlášen k pobytu, jej zašle do 30 dnů ode dne jejího podání ministerstvu; dotazník je uveden v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

Z uvedeného je patrné, že osobní podání žádosti zahrnuje rovněž vyplnění dotazníku uvedeného v příloze č. 2 ZSO ve spolupráci s krajským úřadem. Žadatel by tedy měl při osobním podání žádosti na příslušném úřadě vyplnit za pomoci pracovníků úřadu dotazník uvedený v příloze č. 2 ZSO. Pokud jde o ostatní úkony, zejména jednotlivá podání ve smyslu doplnění žádosti a odstranění jejích nedostatků může za žadatele činit zmocněnec.

5. Nabývání státního občanství České republiky prohlášením dle § 31 zákona o SO ČR zletilou osobou omezenou ve svéprávnosti

a) Lze pravomocné rozhodnutí německého soudu o zbavení svéprávnosti fyzické osoby, která je německým státním občanem, uznat bez dalšího řízení?

KÚLK

b) Odpověď MV: Ano, pravomocné rozhodnutí německého soudu o zbavení svéprávnosti fyzické osoby, která je německým státním občanem, lze uznat bez dalšího řízení.

c) Dotaz KÚLK v plném znění: Na krajský úřad LK se obrátil opatrovník bývalého občana České socialistické republiky, který chce učinit prohlášení o nabytí státního občanství České republiky podle § 31 zákona o SO ČR. Opatrovanec byl zbaven svéprávnosti; rozhodnutí o zbavení svéprávnosti vydal německý soud. Bývalý občan je nyní státním občanem Německa.

V tomto případě bychom postupovali dle § 38 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém (dále jen „ZMPS“). V případě, že pravomocná cizí rozhodnutí ve věci zbavení svéprávnosti cizince vydal soud, jehož je cizinec občanem, se uznávají bez dalšího řízení.

d) Odůvodnění odpovědi MV: V uvedeném případě se bude postupovat podle § 38 ZMPS a pravomocné cizí rozhodnutí se uzná bez dalšího řízení. Podle § 38 ZMPS „Pravomocná cizí rozhodnutí ve věcech omezení a zbavení svéprávnosti a ve věcech opatrovnictví cizince, která byla vydána soudy nebo orgány státu, jehož je cizinec občanem, nebo státu, v němž má cizinec obvyklý pobyt, se uznávají bez dalšího řízení.“

Správní orgán, kterému je rozhodnutí předloženo, by měl postupovat v rámci zkoumání existence podmínek pro uznání cizího rozhodnutí ve věcech omezení nebo zbavení svéprávnosti nebo ve věcech opatrovnictví následovně:
1. ověří, zda cizí rozhodnutí je pravomocné,
2. ověří, zda jde o rozhodnutí ve věci:
- omezení svéprávnosti nebo
- zbavení svéprávnosti nebo
- opatrovnictví,
3. dále ověří, zda cizí rozhodnutí se týká skutečně cizince, a nikoli státního příslušníka ČR. Bude vycházet z úpravy § 28 ZMPS ohledně posuzování státní příslušnosti a rozhodného režimu osob s vícenásobnou státní příslušností. Ve sporných případech by měl otázku, zda jde o cizince, vykládat spíše extenzivně (zejména pokud nebylo vydáno žádné obsahově kolidující rozhodnutí českých soudů), aby díky tomu byl zachován cíl ustanovení paragrafu, tedy pokud možno co nejširší neformální uznávání cizích rozhodnutí,
4. ověří, že rozhodnutí bylo vydáno cizím soudem nebo orgánem toho státu, jemuž pro to svědčí pravomoc, tedy:
- domovského státu cizince - přičemž pod legislativní zkratkou „domovský stát“ se rozumí „stát, jehož je cizinec občanem“;
- státu, v němž má cizinec obvyklý pobyt.

Pokud by výše uvedené podmínky (1. až 4.) splněny nebyly, pak se uplatní obecná úprava uznávání cizích rozhodnutí podle § 14 a násl. ZMPS. Naopak došlo-li ke splnění podmínek, pak platí předložené cizí rozhodnutí za uznané.

Vzhledem k tomu, že se jedná o změnu osobního stavu zletilé osoby omezené ve svéprávnosti spočívající ve změně státoobčanského statusu fyzické osoby nabytím českého státního občanství, bude k prohlášení o nabytí státního občanství ČR učiněnému soudem jmenovaným opatrovníkem třeba připojit i souhlas soudu s jejím podáním, jinak bude jednání opatrovníka trpět vadami a bude vyzván k jejich odstranění, jinak by nebylo možné pokračovat v řízení.

6. Zjištění SO ČR a vydávání osvědčení o SO ČR

a) Bude správní orgán postupovat v případě posouzení rozhodnutí o zbavení svéprávnosti českého státního občana, který je současně i občanem cizího státu s obvyklým pobytem v cizině, podle § 33 ZMPS? Bude opatrovník vyplňovat za opatrovance k žádosti o vydání osvědčení o státním občanství ČR prohlášení o státním občanství?

KÚLK

b) Odpověď MV: Ano, správní orgán bude v tomto případě postupovat podle § 33 ZMPS. Opatrovník vyplní za opatrovance prohlášení o státním občanství.

c) Dotaz KÚLK v plném znění: O zjištění státního občanství ČR a vydání osvědčení o státním občanství ČR požádal opatrovník českého státního občana, který je zbaven svéprávnosti (je současně i občanem cizího státu) s obvyklým pobytem v cizině. Jedná se o případ, kdy si státní občan ČR nechal propadnout české doklady a více než 20 let o doklady nežádal, ale ani SO ČR nepozbyl.

Domníváme se, že budeme postupovat dle § 33 ZMPS, kdy český soud nemusí řízení zahájit, stačí-li k ochraně práv a zájmů občana ČR opatření učiněná v cizině. Opatrovník výše uvedené osoby zbavené svéprávnosti vyplní žádost a dotazník ke zjištění SO ČR a vydání osvědčení SO ČR. Ptáme se, zda bude tento opatrovník vyplňovat i prohlášení o nabytí cizího státního občanství za opatrovance?

d) Odůvodnění odpovědi MV: V uvedeném případě se bude postupovat podle § 33 odst. 1 ZMPS, který stanoví, že „ve věcech omezení svéprávnosti, jakož i ve věcech opatrovnických je dána pravomoc českých soudů, jde-li o osoby s obvyklým pobytem v České republice, nebo jde-li o státní občany České republiky, i když mají obvyklý pobyt v cizině. Český soud nemusí řízení zahájit, stačí-li k ochraně práv a zájmů státního občana České republiky opatření učiněná v cizině."

Ustanovení odst. 1 věty druhé stanoví, že i v případě, kdy je pravomoc českých soudů dána, nemusí být zahajováno příslušné řízení, ať již o svéprávnosti, nebo opatrovnické, pokud k ochraně práv a zájmů občana ČR postačují opatření učiněná v cizině. Je nutné zdůraznit, že tato výjimka se vztahuje pouze na státní občany ČR a nikoli na jiné osoby, které mají obvyklý pobyt v ČR.

Opatrovník zastupuje opatrovance při právním jednání. Činí tedy za opatrovance veškeré právní jednání včetně podání žádosti o vydání osvědčení, vyplnění prohlášení a dalších předepsaných tiskopisů.

7. Návrh na úpravu ukončení řízení ve věci prohlášení o nabytí nebo pozbytí státního občanství České republiky podle § 31 a § 40 ZSO v připravované novele ZSO

a) Bylo by možné do budoucna v ZSO upravit ustanovení, kterým bude možné ukončit řízení v případech, kdy nedojde k převzetí listiny o nabytí státního občanství České republiky nebo převzetí dokladu o pozbytí státního občanství ČR?

KÚLK

b) Odpověď MV: Předpokládá se přijetí právní úpravy spočívající ve stanovení 12 měsíční lhůty pro převzetí listiny o nabytí státního občanství České republiky prohlášením a zmocnění příslušného úřadu pro zastavení řízení, pokud nebude listina v zákonem stanovené lhůtě převzata.

c) Dotaz KÚLK v plném znění: K nabytí či pozbytí státního občanství ČR prohlášením dochází dnem převzetí listiny o nabytí SO ČR nebo dokladu o pozbytí SO ČR. Vzhledem k tomu, že někteří prohlašovatelé v průběhu správního řízení své rozhodnutí změní, se zastupitelskými úřady nekomunikují a dochází k tomu, že si vystavený doklad nepřevezmou, máme tak na KÚ neukončená správní řízení po dobu i několika let.

Navrhujeme začlenit do zákona ustanovení, kterým bude možné ukončit řízení v případech, kdy nedojde k převzetí listiny o nabytí státního občanství České republiky nebo převzetí dokladu o pozbytí státního občanství ČR. Bylo by možné toto do budoucna v zákoně upravit?

d) Odpověď MV: U prohlášení je navrhováno přijetí obdobné úpravy jako v § 27 odst. 5 ZSO. O přijetí takové úpravy v případě nepřevzetí dokladu o pozbytí státního občanství ČR se zatím neuvažuje.

8. § 31 podle ZSO ve znění zákona č. 207/2019 Sb.

Dne 6.9.2019 nabyl účinnosti zákon č. 207/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky). Zákon č. 207/2019 Sb. novelizuje ust. § 31 zákona o státním občanství České republiky. Novelizované ust. § 31 zní:

„§ 31

(1) Prohlášením o nabytí státního občanství České republiky (dále jen „prohlášení“) může nabýt státní občanství České republiky fyzická osoba, která pozbyla české nebo československé státní občanství přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, nejednalo-li se o pozbytí československého státního občanství podle ústavního dekretu prezidenta republiky o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské nebo podle smlouvy mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o Zakarpatské Ukrajině[12)], nebo nejedná-li se o československého státního občana, který se ke dni 1. ledna 1969 stal, nebo by se k tomuto dni stal státním občanem Slovenské socialistické republiky, anebo po 1. lednu 1969 nabyl státní občanství Slovenské socialistické republiky nebo Slovenské republiky a je dosud jejím občanem.

(2) Prohlášení může dále učinit bývalý československý státní občan, který měl před odchodem do ciziny trvalý pobyt na území České republiky nebo České socialistické republiky, pokud není ke dni učinění prohlášení státním občanem Slovenské republiky.

(3) Fyzická osoba, jejíž alespoň jeden z rodičů nebo prarodičů je nebo byl bývalým občanem podle odstavce 1, může státní občanství České republiky nabýt prohlášením, pokud není ke dni učinění prohlášení státním občanem Slovenské republiky.

(4) Prohlašovatel k prohlášení připojí

a) rodný list,
b) oddací list, doklad o vzniku partnerství, případně doklad o rozvodu manželství, doklad o zrušení partnerství, úmrtní list zemřelého manžela nebo partnera[8)],
c) rodné listy rodičů, jejich oddací list, popřípadě doklad o rozvodu manželství nebo úmrtní listy, pokud jsou tyto doklady nezbytné pro učinění prohlášení,
d) rodné listy prarodičů, jejich oddací list, popřípadě doklad o rozvodu manželství, nebo jejich úmrtní listy, pokud jsou tyto doklady nezbytné pro učinění prohlášení,
e) doklad prokazující datum a způsob pozbytí českého či československého státního občanství prohlašovatele nebo doklad prokazující datum a způsob pozbytí českého či československého státního občanství jednoho z rodičů nebo prarodičů.

(5) Rodiče, popřípadě jeden z nich, mohou pro dítě učinit samostatné prohlášení podle odstavce 3. K prohlášení se kromě dokladů uvedených v odstavci 4 připojí

a) rodný list dítěte,
b) souhlas druhého rodiče s nabytím státního občanství České republiky s jeho úředně ověřeným podpisem. Souhlas druhého rodiče se nevyžaduje, pokud byl rodičovské odpovědnosti zbaven, výkon jeho rodičovské odpovědnosti byl v této oblasti omezen nebo pozastaven, není-li jeho pobyt, pokud žije mimo území České republiky, znám nebo zemřel.

(6) Jestliže oba rodiče zemřeli, byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, výkon jejich rodičovské odpovědnosti byl v této oblasti omezen nebo pozastaven nebo není-li jejich pobyt, pokud žijí mimo území České republiky, znám, může prohlášení o nabytí státního

občanství České republiky učinit pro dítě zákonný zástupce nebo opatrovník, který k prohlášení připojí

a) rodný list dítěte,
b) pravomocné rozhodnutí soudu o jeho ustanovení opatrovníkem.

(7) K nabytí státního občanství České republiky prohlášením podle odstavce 3 dítětem starším 15 let je třeba jeho souhlas s úředně ověřeným podpisem. Úředně ověřený podpis se nevyžaduje, jestliže dítě vyjádří svůj souhlas a prohlášení podepíše před správním orgánem, u něhož se prohlášení činí."

Od 6.9.2019 tak mohou činit prohlášení o nabytí státního občanství ČR nejen pouze bývalí občané podle stávajícího § 31 odst. 1 ZSO (do účinnosti novely), ale také jejich děti a vnuci podle odst. 3, kteří v minulosti státní občanství ČR neměli. Obě uvedené skupiny osob pak mohou učinit jako rodiče samostatné prohlášení pro dítě, tj. osobu mladší 18 let, podle odst. 5. Dítě starší 15 let vyjádří s učiněním prohlášení svůj souhlas.

Jestliže rodiče nežijí, byli zbaveni rodičovské odpovědnosti, výkon jejich rodičovské odpovědnosti byl v této oblasti omezen nebo pozastaven nebo není-li jejich pobyt, pokud žijí mimo území České republiky, znám, může prohlášení o nabytí státního občanství České republiky učinit pro dítě zákonný zástupce (druhý rodič) nebo opatrovník.

K prohlášení podle odst. 3 je třeba připojit doklady vyjmenované v odst. 4. Prohlašovatel dle odst. 3 musí doložit státoobčanský status předka, od kterého odvozuje české státní občanství. K prohlášení tak musí vedle ostatních dokladů připojit rovněž doklad prokazující datum a způsob pozbytí českého či československého státního občanství jednoho z rodičů nebo prarodičů. Rodiče, kteří činí samostatné prohlášení pro dítě, musí doložit, že jsou bývalými občany dle odst. 1 nebo jejich potomky dle odst. 2. Stejně tak opatrovník musí k samostatnému prohlášení pro dítě připojit doklady prokazující datum a způsob pozbytí českého či československého státního občanství jednoho z rodičů, prarodičů nebo praprarodičů dítěte, tak, aby bylo zřejmé, že jsou splněny podmínky pro učinění prohlášení a že se jedná o osobu oprávněnou nabýt prohlášením podle novelizovaného § 31 české státní občanství.

Při rozhodování o prohlášení učiněného dle § 31 odst. 3 bude muset příslušný krajský úřad ověřit, zda alespoň jeden z rodičů nebo prarodičů osoby, která prohlášení činí, je nebo byl bývalým občanem podle odst. 1. K ověření těchto skutečností bude docházet stejným způsobem jako doposud včetně iniciování archivního státoobčanského šetření. Není rozhodné, zda bývalý občan (rodič, prarodič), od kterého prohlašovatel svůj nárok na učinění prohlášení odvozuje, je naživu, či zda se jedná o již zemřelou osobu.

Upozorňujeme, že za bývalého občana dle § 31 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky lze považovat pouze fyzickou osobu, která splňuje všechny dále uvedené (zákonem stanovené) podmínky:

1) pozbyla české nebo československé státní občanství přede dnem 1.1.2014,

2) nejednalo se o pozbytí československého státního občanství podle ústavního dekretu prezidenta republiky o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské nebo podle smlouvy mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o Zakarpatské Ukrajině a

3) nejedná se o československého státního občana, který se ke dni 1. ledna 1969 stal, nebo by se k tomuto dni stal státním občanem Slovenské socialistické republiky, a nebo po 1. lednu 1969 nabyl státní občanství Slovenské socialistické republiky nebo Slovenské republiky, který je dosud jejím občanem.

Bývalým občanem tak není fyzická osoba, která pozbyla československé státní občanství podle Ústavního dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské nebo na základě Smlouvy mezi ČSR a SSSR o Zakarpatské Ukrajině č. 186/1946 Sb. Není jím ani osoba, která nabyla státní občanství České republiky prohlášením podle § 33 zákona o státním občanství České republiky.

Co se týče stanovení věcné a místní příslušnosti, zákon č. 207/2019 Sb., nepřináší v tomto ohledu žádné odchylky proti obecné právní úpravě, tak jak je ve vztahu k prohlášením činěným podle zákona o státním občanství zakotvena v § 37 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky. Stejně tak pro rozhodování o prohlášeních dle odst. 3 platí všechna další obecná procesní ustanovení obsažená v § 37 zákona o státním občanství České republiky.

Krajské úřady byly poučeny, aby prohlášením učiněným podle § 31 ZSO věnovaly maximální možnou pozornost.

Elektronický podpis - 21.11.2019
Certifikát autora podpisu :
Jméno : JUDr. Václav Henych
Vydal : PostSignum Qualified C...
Platnost do : 24.9.2020 10:52:24-000 +02:00
Elektronický podpis - 20.11.2019
Certifikát autora podpisu :
Jméno : JUDr. Václav Henych
Vydal : PostSignum Qualified C...
Platnost do : 24.9.2020 10:52:24-000 +02:00